

EVANGÉLIKUS ÓVODA
„KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ”
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TARTALOMJEGYZÉK

<u>I. BEVEZETŐ</u>	5
Evangélikus Óvoda helyi Környezet szeretetére nevelő pedagógiai programjának elhivatottsága	
<u>II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA</u>	6
1. Az intézmény jellemző adatai	
2. Az óvoda működésének törvényi háttere	
3. Az óvoda rövid történeti alakulása	
4. Az óvoda társadalmi háttere felvétellel kapcsolatos tudnivalók	
➤ Beiratkozás rendje	
➤ Felvétel szempontjai	
➤ Iskolai beiratás feltételei	
<u>III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP KIALAKÍTÁSA</u>	8
1. Gyermekkép	
2. Óvodakép	
<u>IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI</u>	12
<u>V. KERESZTÉNY SZELLEMŰ NEVELÉS, HITTAN</u>	12
<u>VI. ÜTEMTERV</u>	13
<u>VII. AZ ÓVODA JELLEGZETESSÉGEI, A PROGRAM TARTALMA</u>	19
A helyi nevelési program jellegzetességei	
➤ A program alapelve	
➤ A program célja	
➤ A program feladata, felfogásmódja	
<u>VIII. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA</u>	21
<u>IX. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS</u>	24

X. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS.....27

MEGVALÓSÍTÁSA

XI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....30

1. Személyi feltételek
2. Tárgyi feltételek
3. Óvodai élet megszervezése
 - Hetirend
 - Napirend
 - Ütemterv
4. Hagyományok kialakulása, ünnepeink, rendezvényeink

XII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS

FELADATAI.....39

1. *Játék.....39*
2. Külső világ tevékeny megismerése.....41

**KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ ÓVODAI PROGRAM
ANYAGGYÚJTÁSÉNEK FELHASZNÁLÁSA A PEDAGÓGIAI
GYAKORLATBAN, A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE
SORÁN**

- Külső világ tevékeny megismerésének fő feladata, milyen mértékben használjuk ki a lehetőségeket, helyi adottságokat, külső világ tevékeny megismerése során.
- Az élménynyújtás, tapasztalatszerzés szerepének felmérése a külső világ tevékeny megismerése során
- A környezetvédelmi nevelés lehetőségei

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....52
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....53
5. Mozgás.....55
6. Munka jellegű tevékenységek.....58
7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....60
8. Digitális kompetencia fejlesztése.....62

XIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....63

**Az óvoda helye a nevelés folyamatában
Kapcsolattartás a családdal, szülőkkel**

Kapcsolattartás formái:

Szülői értekezlet

Fogadóóra

Nyitott ünnepeink - Családi rendezvényeink

Az óvoda és a család rendezvényei

Családlátogatás

Kapcsolattartás az óvoda partnereivel

Óvodai SZMK

Igazgatótanács

Evangélikus gyülekezet

"Élő Kövek Alapítvány"

Kapcsolattartás az iskolával

**Kapcsolattartás a gyermekek fejlődését szolgáló fejlesztő
pedagógusokkal**

Kapcsolattartás a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel

Kapcsolattartás az orvossal, védőnővel.

Kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálattal

Kapcsolattartás a közművelődési, kulturális intézményekkel

Kapcsolat a külföldi magyar óvodákkal

XIV. SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK.....69
GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

**XV. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZÉSE,
FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE.....71**

XVI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....76

XVII. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....79

➤ **A vezető ellenőrzése**

XVIII. ÖSSZEGZÉS.....80

XIX. FELHASZNÁLT IRODALOMJEGYZÉK.....82

XX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK, NYILATKOZATOK.....83

I. BEVEZETŐ

Evangélikus Óvoda Helyi "Környezet szeretetére nevelő" programjának elhivatottsága

Mint a program nevéből is kitűnik a gyermek közvetlen, általa ismert lakóhely megszerettetését, megismertetését tűztük ki célul, a természeti, környezeti ismeretre épülő nevelést kiemelten kezeljük a teljes nevelési folyamaton keresztül. Különösen szoros egységben a beszéd, nyelv, irodalom összekapcsolásával valamint tárgyi koncentrációban a többi tevékenységi formával. Játékra, sétákra, kirándulásokra, tevékenységekre építve igyekszünk a természet szépségét megmutatni, a természet megóvására való törekvést felkelteni a gyermekekben.

„Szentnek kell tartanunk
a gyermek érintetlen lelkét,
amit abba ültetünk,
minden próbát kiálljon.

Ha rosszat ültetünk bele,
megmértelyezzük egész életére....
s ha jó magot ültetünk bele,
egész életében virágzik...”

„Oszteni magad – hogy sokasodjál,
Kicsikhez hajolni – hogy magasodjál
Hallgatni őket, hogy tudd a világot,
róluk beszélni, ha szólsz a világhoz....”

Váci Mihály

II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

1. **Az óvoda jellemző adatai**

➤ **Az óvoda hivatalos elnevezése**

Neve: Evangélikus Óvoda Bakonycsernye

Címe: 8056 Bakonycsernye Rákóczi út 138.

Telefon: 06-22-413-024

Intézmény OM azonosítója: 102637

➤ **Az óvoda alapítója:**

Neve: Bakonycsernyei Evangélikus Egyházközség

Címe: 8056 Bakonycsernye Dózsa út.1.

Telefon: 06-22-592-000

Alapítás ideje: 2000.június 11.

➤ **Az óvoda fenntartója:**

Bakonycsernyei Evangélikus Egyházközség

8056 Bakonycsernye, Dózsa Gy. u. 1.

➤ **Az óvoda törvényességi felügyelete**

Bakonycsernyei Evangélikus Egyházközség Presbitériuma

(illetékes országos bizottság és az országos iroda illetékes osztálya(i)

szakmai iránymutatása, határozatában foglalt álláspontja alapján)

➤ **Szakmai felügyelete:**

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda

1085 Budapest, Üllői u. 24.

➤ **Alapító okirat kelte:**

2000. június 11.

Jelenleg hatályos Alapító okira kelte,száma:

2020.05.04.

8/2020.05.04.

➤ **Működési engedély kelte, száma:**

2000. augusztus 24.

519-3/2000

Jelenleg hatályos Működési engedély kelte, száma:

2020.05.19 FE/03/1390-4/2020

Óvodai csoportok száma: 2 vegyes életkorú csoport

A program benyújtója: A bakonycsérnyei Evangélikus Óvoda Nevelőtestülete

3. Az óvoda rövid történeti alakulása

A bakonycsérnyei Evangélikus Egyházközség, kiemelten a presbitérium összefogásával és lelkészünk lelkes aktivitásának köszönhetően nem utolsó sorban a Bakonycsérnyei Önkormányzat támogatásával 2000-ben megalakulhatott az Evangélikus Óvoda Bakonycsérnyén. Ezáltal a presbitérium határozata értelmében megindulhatott egy keresztyén szellemű, értékrendű, egységes átfogó nevelési folyamat biztosítását szolgáló intézmény kiépítése.

„Lehet, hogy gyenge még a hangunk

Lehet, hogy létünk még bizonytalan

De indulunk: a szépet, a jót akarjuk.

S érezzük, hogy hitünknek szárnya van...” (Juhász Gyula)

4. Az óvoda társadalmi háttere

Óvodánkba a szülők Bakonycsérnye egész területéről
Illetve a szomszédos községekből is, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül írathatják gyermekeiket.

A beiratkozás rendje:

Megegyezik a mindenkori törvényi szabályozással.

Az óvodai felvételtől az óvodavezető dönt.

Iskolai beiratás feltételei:

Evangélikus Óvodában is a mindenkori törvényi szabályozások érvényesek a beiratásokkal kapcsolatban.

III. GYERMEKKÉP ÉS ÓVODAKÉP KIALAKÍTÁSA

1. Gyermekekép

Fontosnak tartjuk a gyermekközpontú óvoda kialakítását, ahol a felnőttek odafigyelő, szeretetteljes bánásmódja, türelmes, biztató magatartása, ösztönző, előhívó támogatása érvényesül a gyermekek iránt. Mindez hasznos együttlét keretében, lehetőség szerint sokat kinn a természetben. Bent törekszünk olyan játszósarkok kialakítására, ahol felszabadult, örömteli, meghitt, nyugodt, cselekvésvágygal teli megnyilvánulásokat, alkotó tevékenységet élhet meg a gyermek élményei hatására. A 3-7 éves gyerek számára a játék alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség, képességfejlesztés leghatékonyabb módja. Célunk a gyerek optimális személyiségfejlődésének biztosítása, a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek megteremtésével. Az óvodás gyermek kialakulóban levő, formálódó személyiség. Ezért egyáltalán nem mindegy milyen hatások érik, hiszen genetikai adottságai mellé itt gyűjti személyiségét formáló tényezőket. Testi, lelki szükségleteinek kielégítésében, fejlődésében, a személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Fontos, hogy elfogadjuk az egyéni különbözőségeket, a hiszen mi sem vagyunk egyformák. Mindegyikük egyéni kis személyiség. Az óvodáskor végére a gyerekek a különbözőségekkel természetes módon tudjanak együtt élni, koruknak megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótársak, csoporttársak legyenek. Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

„A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú,
hogy érezze, nemcsak szeretik,
hanem olyannak szeretik, amilyen.”

A gyermek egyszeri és megismételhetetlen, egyénenként változó fejlődő személyiség. Fontosnak tartjuk, hogy tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezzék. Magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányai csökkenjenek. Szeretnénk, ha óvodánkba járó gyermekeinkről elmondhatnánk:

- Jól érzik magukat az óvodánkban.
- Viselkedésén tükröződjék Isten és mások felé irányuló szeretet
- Őszinte, megbocsátani tudó, tisztelettudó.
- Közvetlen, nyílt;
- Vidám, boldog;
- Pozitív beállítottságú;

- Edzett, jó teherbírású, saját és társai egészségét, testi épségét védi.
- Mozgása harmonikus, összerendezett
- Kiegyensúlyozott, nyugodt;
- Udvarias, megbízható;
- Szabály és feladattudata kialakult;
- Gondolatait, érzelmeit képes megfogalmazni;
- Igényes a környezetével szemben, óvja, védi azt;
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi, testi képességei óvodáskor végére olyan szintre érnek, hogy az iskolai életre alkalmassá válik.

Ha a gyermekek érzik azt, hogy fontosak számunkra, törődnek velük, elfogadó szeretettel fordulnak felénk, egyre inkább törekcszenek a jóra, jobbra.

„...ha úgy érezzük, hogy valaki őszintén elfogad olyannak, amilyen vagyok, akkor máris hajlandó vagyok elmozdulni; elgondolkozni, hogyan szeretnék megváltozni, fejlődni, mássá válni, még inkább azzá, amivé válnom csak lehetséges.”

Thomas Gordon

2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye.

Funkcióját tekintve óvó-védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkció.

Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik évétől iskolába lépéséig.

Az óvodai nevelés célja a 3-7 éves gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése az életkori sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítve.

Óvodánk vegyes életkorú csoportjaiban vállaljuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelését, ellátását az Alapító Okiratban megjelöltek alapján.

Nevelésünk céljai:

- Keresztény értékek közvetítése.
- Segítse elő az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni

sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.)

- Szűkebb és tágabb környezetünk megszerettetése. A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.

- A játék, mint alaptevékenység előtérbe állítása a nevelés minden területén, a szabad játék elsődlegességének biztosítása.

- A gyermek sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése,

- személyiségük teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok és csökkenjenek a sajátosságokból adódó különbségek.

- A tehetséges gyermek átlag feletti speciális egyéni képességei felszínre kerüljenek, fejlődjenek.

- A hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén, az esélyegyenlőség növekedjen, az indulási hátrányok csökkenjenek, az iskolába való átmenet, zökkenőmentesebbé váljék.

Mindezek megvalósítása során figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet.

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. A nevelés hatására a sérülés arányában ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akarat erőnek, önállóságra való törekvésnek, együttműködésnek. Figyelünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg. A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

Az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt. A fejlesztés elemeit, felépítését a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján határozzuk meg. Az óvodai napirendben törekszünk arra, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett a közösségben szervezett tevékenységekben és a szabad játékban minél több lehetőségük legyen kipróbálni önmagukat. Fejlesztő tevékenységünk során nagy figyelmet szentelünk arra, hogy lehetőleg minél több sikerélménnyel, pozitív elfogadással találkozzon a sérült gyermek. Mindezeket szem előtt tartva a sokoldalú tapasztalatszerzésre és a többszöri visszatérő gyakorlásra fektetjük a hangsúlyt. Nagy gondot fordítunk a prevenció, a korrekció, a kompenzáló tevékenységekre, hogy a rész-képesség zavarokkal küzdő gyermekeknek külön tudjunk segítséget nyújtani. Megkíséreljük a fejlődési hiányokat, fogyatékoságokat és a nem egyenlő feltételeket kiegyenlíteni. Megtanítjuk a gyermekeket a türelmesebb, toleránsabb

magatartásra a keresztyén értékek alapján. Az érzelmi-értelmi nevelés területein meglévő hiányokat és sérüléseket óvodánk igyekszik „gyógyítani”, bizalmat, elismerést, védelmet, tanácsot, segítséget, kitartást adva szülőknek és gyermekeknek egyaránt.

Óvodánkat egyéni arculatúvá szeretnénk formálni, amely a gyermekek igényeinek legjobban megfelel, ahová szívesen járnak, ahol jól érzik magukat társaikkal, felnőttekkel egyaránt. Ezért óvodánkat sok olyan felszereléssel, (séták során gyűjtött apró tárgyakkal, dolgokkal, egyéni eszközökkel) igyekszünk felszerelni, melyek a gyermek játékát, egyéni alkotó elképzeléseit, gondolatait igyekeznek elősegíteni. A családi nevelés kiegészítőjeként törekszünk arra, hogy gyermekeink eljussanak olyan szintre, mely elősegíti az iskolába lépést, társadalomba való beilleszkedést, valamint speciális képességek fejlesztését. Óvodai nevelésünk biztosítja az élményszerű tapasztalások sokszínűségét, az optimális személyi és tárgyi feltételeket és érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, elfogadó, támogató, segítő, szeretetteljes óvodai légkör megteremtését. Ha a gyermeket az óvodában életteni és egyéni sajátosságainak megfelelően neveljük, fejlődése fokozatossá válik. Ha jól érzi magát e közegekben, sokat és jól játszik, élményei gazdagodnak.

„A nevelés alapja a szeretet,
a tudás csak az eszköze...”

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Ha eljutunk oda, hogy:

verset, mondókát, mesét hallgat és mond,
énekel, zenél,
megélt dolgok ösztönzik az alkotó tevékenységre,
rajzol, fest, gyurmázgat, különböző tevékenységeket végez,
eleget és felszabadultan mozog, megtanulja az önállóságot, környezetéről megfelelő tapasztalatokat szerez,
észreveszi az őt körülvevő világ jelentőségét,
jelenségek-események között ok-okozati összefüggéseket lát meg,
következtetéseket képes levonni,
térbeli látása fejlődik, mennyiségi viszonyai alakulnak,

megtanul tájékozódni térben és időben,
figyeljük kíváncsiságát, kérdéseire megfelelő választ kap, akkor
az óvodáskor végére kialakulnak benne azok a képességek,
tulajdonságok, megfelelő magatartásformák, melyek őt
felkészültté teszik a következő életszakaszra,
a kisiskoláskorra.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Óvodai nevelésünk fő feladatait az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának szellemében a következő területeken végezzük és egészítjük ki.

- Az egészséges életmód alakítása területén abból indulunk ki, hogy a test a lélek temploma
- Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosításánál a keresztyén erkölcsöt tartjuk szem előtt.
- Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósításánál a Biblia üzenetét is közvetítjük.

V. KERESZTÉNY SZELLEMŰ NEVELÉS, HITTAN

A keresztyén szellemű nevelés bibliai alapköve Jézus tanítása, amelyben magához hívja a gyermekeket és megáldja őket.

Jézus mondja: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.” Mk.10,14

Ez érvényes hívás a világ minden gyermekére, a gyengékre, a betegekre egyaránt.

Az Evangélikus Egyház nevelő intézményeként a biblia szellemében, a lutheri tanítások szerint neveljük gyermekeinket. A bakonycsernyei Evangélikus Óvoda vallásos nevelési programja illeszkedik az óvoda arculatához, előtérbe helyezi a gyermekek életkori sajátosságait, segíti érzelmi fejlődésüket. Megismerteti a gyermekekkel a keresztyén vallás alapvető tanítását, segít kialakítani egyfajta „istenképet” a gyermekben.

Megmutatja a gyermekek számára a helyes erkölcsi magatartásformákat, (megbecsülés, tisztelet, türelem, szeretet, gondoskodás, bizalom, beismerés, engedelmesség, felelősség, lelkiismeret, megbocsátás,) szeretettel és hittel nevel. A vallásos nevelés a szeptemberi beilleszkedés után októberben kezdődik és

május végéig tart, heti egyszeri alkalommal. A gyermekek és a nevelőik hetente egyszer ún. óvodai istentiszteleten vesznek részt, amelyet hidegebb időszakban az óvodában, egyébként pedig az evangélikus templomban tartunk. A hittan alkalom 30 perc időtartamú, mely mindig köszöntéssel, énekléssel és imádsággal kezdődik és fejeződik be. A választott énekek a gyermekek hangterjedelmének megfelelő, stílusában, hangkészletében életkorhoz igazodó. A gyermekekben a hittan alkalmon felmerülő kérdéseket soha nem hagyjuk megválaszolatlanul.

„A gyermek annyit kérdez, amennyit befogadni képes.”

Minden hónap harmadik vasárnapján a gyermekek és családjuk számára családi istentiszteletet tart lelkészünk a templomban. Részt veszünk dalos, verses szolgálatunkkal templomunkban (ádvent, virágvasárnap, anyák napja, családi istentiszteletek) Lelkészünk folyamatosan figyelemmel kíséri munkánkat, évente néhány alkalommal betekint csoportos tevékenységeinkbe. A gyermekek vallásos nevelését segíti az óvodában a heti hittan alkalmon kívül, a szabadidős tevékenységbe beépített, óvodapedagógusok által szervezett, a hitoktatás anyagához kapcsolódó bibliai történetek ábrázolása és a mindennapi gyertyagyújtás során elmondott imádságok, énekek „szeretetküldések”, csendjátékok.

VI. ÜTEMTERV

Tanévkezdés és ismerkedés a szeptemberi hónapban kezdődik. Az új óvodások megismerkednek a hitoktatóval, lelkésszel, beilleszkednek az óvodai környezetbe.

Október:

Foglalkozás anyaga: **Teremtéstörténet** - A bűnbeesés 1Móz.1,2,3 (két órában)

Lelki nevelési cél: annak megláttatása, hogy Isten teremtette a világot, szeretetből.

Ez a világ a rend világa. Ránk van bízva, hogy védjük, gondozzuk, óvjuk.

Isten engedelmisséget kíván tőlünk.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Énekek: Ki teremtette ezt a világot..., A Mennyei Atya...;

Foglalkozás anyaga: **Noé története, az özönvíz** 1Móz.6,7,8,9,

Lelki nevelési cél: megláttatni a gyermekekkel, hogy a bűn fájdalmat okoz

Istennek, embertársainknak is, és következményei vannak. Isten nem haragszik

örökké, hanem megbocsát.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla, hajtogatott galambok

Ének: Szép szivárvány fenn az égen...;

Foglalkozás anyaga: **Bábel tornya** 1Móz.11.

Lelki nevelési cél: Isten ajándékait ne használjuk rosszra.

Ne tegyünk olyat, amivel Istent megbánthatjuk, ne legyünk gőgösek!

Foglalkozás eszközei: építőkockák (fa vagy műanyag), szemléltető képek

Ének: Ó vigyázz kicsi...

November:

Foglalkozás anyaga: **Jónás és a cethal** Jón.1,2,3

Lelki nevelési cél: Isten szeret bennünket, de engedelmességet követel. Istentől jön a segítség, Ő megbocsátja bűneinket, ha hozzá kiáltunk!

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, kartonpapír

Ének: Szívem csendben az Úrra figyel...;

Foglalkozás anyaga: **Dávid és Góliát** 1 Sám.17.

Lelki nevelési cél: A gyenge, a kicsi is lehet erős a hit, a szeretet erejével. Dávidnak bátorságot a hit adott, hogy Isten vele van és segít győzni! Testi erőnket, bátorságunkat jóra használjuk, mások segítésére.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla.

Énekek: Páncélba bújt a pogány Góliát...; Én Istenem, jó Atyám...;

Foglalkozás anyaga: **Dániel az oroslánok vermében** Dán.6

Lelki nevelési cél: Aki bízik Istenben, azt Isten nem hagyja cserben.

Az irigység bajt okoz. Nehéz helyzetben, mi is imádságban kérhetünk segítséget Istentől.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla.

Ének: Nem véletlen születtem...;

Foglalkozás anyaga: **Angyal jelenik meg Máriának** Lk.1,26-38

Lelki nevelési cél: Isten szeret, értünk küldte Szent Fiát.

Ő ad szeretetet, békességet, hogy mi is tudjunk másokat szeretni.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Énekek: Ádventi hírnök...., Jézus kopogtat...;

December:

Foglalkozás anyaga: **Ádvent - Jézus Krisztus születése** Lk. 2,1-21 (3 órában)

Lelki nevelési cél: Képesé tegyük a gyermeket a tartalmas és izgalmas várakozásra.

Ez a várakozás nem tétlenség, hanem egyre színesebb és érdekesebb tevékenység. Ádventben nemcsak önmagunkra figyelünk, hanem mások örömét is előkészítjük.

Amit Jézus hoz az a SZERETET –erre van igazán szükség. Jézus a legnagyobb ajándék. Jézus jön, hogy befogadjuk Őt és Vele éljünk!

Foglalkozás eszközei: ádventi koszorú, betlehem, kesztyűbábok, bölcső, szalma
Énekek: Ó gyönyörű szép titokzatos éj..., Mennyből az angyal..., A kis Jézus megszületett..., Dicsőség mennyben az Istennek..., Pásztorok, pásztorok...;

Január:

Foglalkozás anyaga: **A vízkeresztünnepkör – Napkeleti bölcsek** Mt.2,1-12

Lelki nevelési cél: Jézus dicsősége megjelenik a világban.

Jézus a mi világosságunk, Ő vezet minket Mennyei Atyánkhoz!

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Kézről-kézre átadjuk a gyertyát

Foglalkozás anyaga: **Az agg Simeon** Lk. 2,21-41

Lelki nevelési cél: Simeon hosszú ideig, türelmesen várta a megígért Messiást.

Mi hogyan fogadjuk Őt? Mit jelent számunkra Jézus?

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Várva, várta Simeon...

Foglalkozás anyaga: **A 12 éves Jézus a templomban** Lk. 2,41-52

Lelki nevelési cél: A templom az Isten háza, Isten szavát, igéjét fogadjuk a szívünkbe. Érezzék át, hogy Isten közelében jó lenni.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Templomunk az Isten háza...

Foglalkozás anyaga: **A kánai menyegző** Jn. 2,1-12

Lelki nevelési cél: Az Úr Jézus mindenható. Bízz benne, hogy Ő időben cselekszik és a legjobb megoldást adja.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Lakodalom készül Kána városában...

Február:

Foglalkozás anyaga: **Jézus lecsendesíti a tengert** Lk. 8, 22-25

Lelki nevelési cél: Urunk Jézus az időjárásnak, a természetnek is Ura. Hatalma erejével irányítja a világot, életünket, elveszi félelmünket, megnyugtat, biztonságot ad.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Vihar tombol, zúg a szél...

Foglalkozás anyaga: **Jézus imádkozni tanít** Mt. 6,5-15

Lelki nevelési cél: Érzékeltetjük a gyermekekkel, hogy milyen nagyszerű dolog, hogy az imádság által közvetlen kapcsolatba kerülhetnek Istennel. Imádságok tanítása: reggeli, esti, ebéd előtti-utáni, Miatyánk.

Foglalkozás eszközei: játéktelefon, gyertyagyújtás

Énekek: Kis telefonom van..., Az asztal terítve..., Az ételért az italért...

Foglalkozás anyaga: **Jézus és a gyermekek** Lk.18,15-17

Lelki nevelési cél: Értsék meg a gyermekek, hogy milyen fontosak az Úr Jézus számára.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Jézus szeret minden kicsi gyereket...

Foglalkozás anyaga: **Zákeus** Lk. 19,1-10

Lelki nevelési cél: Jézus befogad mindenkit, még azokat is akiket az emberek nem szeretnek. Mindenki megváltozhat Jézus segítségével.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Oly csöpp ember volt Zákeus...

Március:

Foglalkozás anyaga: **Az ötezer ember megvendégelése** Jn. 6,1-15

Lelki nevelési cél: Jézus gondoskodik rólunk, törődik emberi szükségleteinkkel is. Csodát tud tenni, hatalma van. Mi is legyünk jószívűek, ne irigykedjünk.

Foglalkozás eszközei: papírhalak, kenyér, kosár, flanel-képek, tábla

Ének: Van itt egy gyermek...

Foglalkozás anyaga: **Irgalmas samaritánus** Lk. 10,25-37

Lelki nevelési cél: Az Úr Jézus minden embert, kivétel nélkül szeret. Mi is szeressük embertársainkat, még az ellenségeinket is!

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Énekek: Biztos kézben van az életem... Mennyei Atyám szeretlek...

Foglalkozás anyaga: **A vak Bartimeus meggyógyítása** Mk. 10,46-52

Lelki nevelési cél: Jézus mindig meghallgatja azt, aki hozzá kiált, meggyógyítja, segíti, aki bíz benne. Ahogy Bartimeust, minket is ki akar vezetni a bűn sötétségéből.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla, sál

Ének: Jó Bartimeus....

Foglalkozás anyaga: **Jézus bevonul Jeruzsálembe, az utolsó vacsora** Mt. 21,1-11 Mt. 26,17-29

Lelki nevelési cél: Mi is örülünk Jézusnak! Áldott, aki az Úr nevében jön!

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Menjünk Jézus elé vidám énekszóval...

Április:

Foglalkozás anyaga: **Jézus szenvedése és kereszthalála** Mt. 27,27-56

Lelki nevelési cél: Jézus értünk, emberekért halt meg a kereszten. Ártatlanul szenvedett, hogy a mi bűneinket elvegye. Imádságban tudjunk bocsánatot kérni, hálát, köszönetet mondani.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Boldog vagyok, mert Jézusom szeret...

Foglalkozás anyaga: **Húsvét, Jézus feltámadása** Mt. 28,1-10

Lelki nevelési cél: Az Úr Jézus legyőzte a halált. Ő feltámadt, mi is feltámadunk, és a mennyországban együtt leszünk.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Énekek: Húsvét van.... Úr Jézus imádlak...

Foglalkozás anyaga: **Jézus és Tamás** Jn. 20,24-29

Lelki nevelési cél: Nagyon jó találkozni Jézussal. Ő mindig mellettünk van, segít minket. „Boldogok, akik nem látnak és hisznek”

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Jézus, Jézus itt vagy most mi velünk...

Foglalkozás anyaga: **A magvető példázata** Lk.8,4-15

Lelki nevelési cél: Urunk segíts, hogy szívünk puha, jó föld legyen, igéd befogadására és megtartására!

Foglalkozás eszközei: búzamagok, kosarak, föld.

Énekek: Kimegy a Magvető... Isten szava kedves nekem....

Május:

Foglalkozás anyaga: **Jézus a jó pásztor** Jn. 10,11-19

Lelki nevelési cél: Az Úr téged is keres. Fontos mindenki Jézus számára. Jézus nyájába tartozom, figyelek szavára, követem Őt.

Foglalkozás eszközei: bábok, paraván

Énekek: Megy a pásztor selyem füves... Jézus, Jézus kicsi nyájad vagyunk....

Foglalkozás anyaga: **Jézus mennybemenetele** Lk. 24,36-53

Lelki nevelési cél: Jézus az én Uram, hatalmas Úr. Mindenben segít, mindig meghallgat. Égen, földön Ő az Úr. Elment a mennybe, mégis velem van.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla

Ének: Ha te Jézust követed...

Foglalkozás anyaga: **Az első Pünkösöd** ApCsel. 2,1-13

Lelki nevelési cél: Én is Jézus tanítványa vagyok. Szent Lelkével betölti szívemet, ezért bátran beszélek Róla és beszélgethetek Vele.

Foglalkozás eszközei: flanel-képek, tábla, papír lángnyelvek

Énekek: Engem szeret Jézusom.... Isten nevét dicsérem....

Foglalkozás anyaga: **A templom**

Lelki nevelési cél: Ne legyen a gyermekek számára idegen hely a templom. Érezzék át, hogy az Isten házában vannak, ha belépnek a templomba, tudjanak helyesen viselkedni.

Foglalkozás eszközei: maga a templom tárgyai: az oltár, az orgona, szószék, keresztelőkút

Énekek: Vasárnapi harangszóra... Szólnak a harangok.... Harangszava, hogyha szól... Lágyan szól a kisharang...

Imádság: Szent házába jöttem Atyám

Záró alkalom

Az eddig tanultak játékos felelevenítése, énekekkel, versekkel, imádságokkal.

6. Elvárások az óvodapedagógusokkal, óvodai dolgozókkal szemben

A keresztyén szellemű nevelés alapjának a megfelelő felnőtt modellt tekintjük.

Óvodánk dolgozóitól elvárandó a:

- keresztyén lelkület
- példamutató magatartás
- példamutató családi élet
- szeretet, megértés, segítőkészség, tolerancia a rábízott gyerekekkel,
- munkatársakkal, szülőkkel szemben,
- az Evangélikus Gyülekezetben való aktív részvétel.
- belső indítatásból végzett pontos, fegyelmezett munka,
- magas szintű szakmai ismeretek, hivatástudat, folyamatos önképzés, továbbképzés igénye,

Életvitelükkel a keresztyén értékek példamutatói legyenek.

Egyházhoz való tartozás nem kötelező, de elvárandó, hogy elfogadják az evangélikusság sajátosságait.

A szülők fogadják el, tartsák tiszteletben az óvodánk evangélikus jellegét, nevelési elveit.

Az integrációra való alkalmasságot nemcsak a gyermek személyisége, hanem a befogadó közösségek elfogadó attitűdje is nagymértékben befolyásolja. Az inkluzív nevelés legfőbb feltétele a megfelelő attitűddel és szakmai elhivatottsággal rendelkező, kellően képzett óvodapedagógus.

VII. AZ ÓVODA JELLEGZETESSÉGEI,

A PROGRAM TARTALMA

A Helyi Pedagógiai Program jellegzetességei

A bakonycsérnyei Evangélikus Óvoda Pedagógiai Programja kiterjed a teljes óvodáskor (3-7 évesek) nevelő- fejlesztő tevékenységére. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült.

/Az Evangélikus Egyház nevelő intézményeként a Biblia szellemében a lutheri tanítások szerint neveljük gyermekeinket. /

A program alapelve a gyermekközpontúság.

Természetessé, derűssé, ésszerűvé tenni az egész napos együttlétet. A gyermek tevékenységére, szándékára, cselekvési vágyára építve, érzelmeinek, fantáziájának kibontakozásával, tevékenységi vágyának és alkotóképességének kielégítésével ezáltal társas kapcsolatainak fejlesztésével. Maximálisan tiszteletben tartva, megbecsülve a gyermekek játékát, együtt élve velük. A játék apró örömeit felszabadultan élhessék meg a gyermeki nyugtalanság megszüntetésével. Kreatívan, képzelőerejükre, alkotóképességükre és fantáziájukra támaszkodva, de felnőtt jelenlétével fejleszthessük tovább játékukat.

A program célja:

Érzelemgazdag, nyugodt, vidám, szeretetteljes óvodalegkör megteremtése, ahol szeretnek és szívesen játszanak a gyermekek. Fontos a kiegyensúlyozott, boldog óvodáskor, gyermekkor megőrzése.

A program feladata, felfogásmódja:

Környezet szeretetére nevelés versekkel, mesékkel, játékosággal körülvéve. Óvodánk helyi programja, Bakonycsernye sajátos természeti környezetéből adódóan a környezetismeret anyagára épít. E tevékenységi forma az óvoda gyakorlatában, melynek témafeldolgozása szinte minden más óvodai területtel összefonódik, összefügg, tárgyi koncentrációban van. A szépérvék, esztétikum nemcsak a megláttatásban nyilvánul meg. A gyermeki önkifejezés nyelvi eszközei, beszéd, kifejezőmód is kifinomulttá válik, hiszen a szép láttán szép jut eszünkbe. Keressük a kifinomult szavakat. A rohamosan változó, gyors ütemben fejlődő világban az embereknek, szülőknek, mind kevesebb idejük jut megállni a természet szépsége mellett. Ezért a környezet csodálatos felfedeztetése, szépségeinek megláttatása, a mi feladatunk is, óvónőké. Szeretnénk, ha már óvodáskorban sikerülne a kisgyermekbe beültetni a természet, a környezet iránti megismerés csíráit. Vegyék észre az őket körülvevő világ szépségeit, apró örömeit.

„...S ha néha lábamhoz térdepel egy-egy bokor,
nevét is, virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, s kik mennek az úton...”

S ne csak meglássák a szépet, hanem törekedjenek maguk is annak megóvására, létrehozására, az esztétikum kialakítására.

„Óh természet, óh dicső természet!
Mely nyelv merne versenyezni véled?
Mily nagy vagy te! Mentül inkább hallgatsz,
Annál többet, annál szebbet mondasz „,

Ahhoz, hogy a gyermekek valamit is felfogjanak a természet mondanivalójából, úgy érezzük nagyon jó lehetőség kínálkozik a változatosan megszervezett és megtartott, valamint a megszerettetett óvodai környezetismereti anyagfeldolgozás keretein belül, a mi kis falunkban Bakonycsernyén, hiszen természeti adottságokban igen gazdag, csodálatos környezetben elterülő település, község.

Lakóhelyünk, Bakonycsernye rövid bemutatásán keresztül szeretnénk érzékelteni, mennyire lehet és kell kihasználni a földrajzi fekvésből adódó természet adta lehetőségeket, helyi adottságokat a környezetismereti anyag (s a köré tárgyi koncentrációban szorosan kapcsolódó más foglalkozási ágak összekapcsolásában) feldolgozásában.

„Csernye olyan hely, melytől a bűvár
azon szándékkal válik meg,
hogy lehetőleg legközelebb visszatér.”

Célunk bemutatni, milyen sok lehetőség kínálkozik közvetlen környezetünkben, a helyi adottságokból adódóan (séták, kirándulások, helyszíni foglalkozások alkalmával) élménynyújtásra, élményszerzésre, érzékelésre, észlelésre, megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, cselekvés, mozgás, éneklés, verselés, mondókázás megszerettetésére.

„Általában minden vidéknek
megvannak a maga jellegzetes
leggyakrabban előforduló fái, bokrai.”

VIII. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

A gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, közösségi egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. Az egészséges, esztétikus, barátságos, gyermekközpontú, otthonos, biztonságos óvodai környezet

kialakítása, mind az óvoda egész épületében (csoportszobában), mind az udvar egész területén. Az udvar esztétikai szépségét a sok szép növény a természetes anyagból készült fajták adják. Az óvónők kreativitásának köszönhetően óvodánk csoportjait esztétikus, természetes anyagokból készült munkák díszítik, ahol vidám, kényeszermentes, élvezetes napot tölthetnek el a gyermekek. Az első naptól kezdve tudatosan igyekszünk megismertetni az óvoda rendjét, összehangolva a család szokásrendszerével.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása óvodás korban kiemelt jelentőségű. Ezért nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészséges nevelésére, pihenésére, pozitív életmód kialakítására, az egészséges életvitel elősegítésére, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására. Az óvodapedagógus életmódja az egészséges lét kialakításához való viszonya, alapot nyújt az óvoda egészséges életre nevelés kultúrájának megteremtéséhez. Figyelmet fordítunk a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek:

- az egészséges táplálkozás (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére)

- a mindennapos testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése
- a bántalmazás megelőzése
- a baleset-megelőzés
- a személyi higiéné területére terjednek

Óvodapedagógusaink feladata a gyermekek szükségleteinek kielégítésében:

Gondozás, testápolás, tisztálkodás:

Elsősorban testi, biológiai szükségletek kielégítése, mindennemű kényszer, késleltetés, szabályozás nélkül történve. Ismerkedjenek meg a gondozás alapvető szokásaival s ezek sorrendiségével. Mivel egyes életkorú csoportban dolgozunk a kisebbek sokat tanulhatnak a nagyoktól, akik segítségükkel támogatják őket.

Gondozási tevékenység, tisztálkodás és helyes testápolási szokások biztosítása érdekében intimitást, a higiéniai eszközöket mindig biztosítjuk. A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének ütemében nyújtunk segítséget.

Természetesen a védelem és biztonság igényét a felnőtt állandó jelenléte elégíti ki. Szeretnénk elérni, hogy a tisztálkodás (a fogmosás) minden gyermek természetes igényévé váljon.

Öltözködés:

Hangsúlyt fektetünk egyes finommotoros funkciókat követelő tevékenységekre.

A finommotoros készségek terén lemaradt gyermekek segítségnyújtására:

- cipőkötés
- gombolás
- hajtogatás
- befűzés, stb....

Fontosnak tartjuk az öltözőben a helyük kialakítását, jellel ellátva. (Ide teszik az összehajtott ruhát, kabátot, cipőt...) Igyekszünk meggyőzni a szülőket a réteges öltözködés előnyeiről. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy minden gyereknek legyen tartalék ruhája, fehéreneműje, pulóvere, nadrágja stb. A felnőttek, (óvónők, dajkák) állandó jelenléte, igény szerinti segítségnyújtása is nagyon fontos. A gondozásnak kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a nevelés és a gyermekkel történő kapcsolatteremtés szempontjából is. Elősegítjük önállóságuk fejlődését, s mi óvodapedagógusok együttműködünk a gondozást végző többi munkatárssal. A kapcsolatépítés lehetőségének kiemelt feladata gondozás közben (összehangolt, sürgetésmentes munka, kommunikáció, érzelem kinyilvánítás, stb.)

Pihenés, alvás:

Csendes, folyamatos előkészület előzi meg a pihenést. (imádság, mese, dal)

Lefektetés előtt kiszellőztetjük a csoportszobát, a pihenés alatt a folyamatos légcserét lehetővé tesszük.

Étkezés:

Folyamatos reggeli igény szerint. Minden gyermek akkor ül le, amikor megéhezett, a meghatározott időkereteken belül. Tevékenysége e területen az önkiszolgálásra épül. Naposi feladat lehetősége először a nagyobbaknál jelentkezik az ebéd közbeni tállalás során, amelyet rövid imádság előz meg és zár le. Kulturált, higiénikus étkezési szokások kialakítása és ezek betartása a kicsiknél és nagyoknál egyaránt fontos. /kicsik- kanál, villa, nagyobbaknál a kés használata is megjelenik /. Igyekszünk a megfelelő, kulturált étkezési szokásokat, az esztétikus terítés igényét kialakítani a gyermekben./ szalvétahasználat, eszközök rendeltetésszerű használata /

A gyermekek étkezése nem kényszerű. Önállóan dönthetik el, mennyit kérnek az ételből szükséglet szerint. Étkezés közben halkán beszélgethetnek.

Ígétyeljék az étkezés befejezésével az esztétikus rend visszaállítását.

Az év során a már kialakult szokásokat tudatosan alkalmazzák, fokozatosan fejlesztve. A higiéniai szokások kialakításánál fokozatos önállóságot várunk el a

gyermektől, a gondozási tevékenység, testápolás, kézmosás, fogmosás, fésülködés, öltözködés, az étkezés terén.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Szokásukká válik a helyes tisztálkodás.
- Igyekeznek a környezetükben rendet tartani.
- Ügyelnek a saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre való törekvés.
- Önállóan öltöznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket kifűzik, bekötik.
- Ruhájukat esztétikusan összehajtva teszik a helyére.
- A tisztálkodási eszközeiket helyre teszik, rendeltetészerűen használják.

- Önállóan, felszólítás nélkül fogat mosnak, fésülködnek.
- Esztétikusan terítenek.
- Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- Étkezés közben halkán beszélnek, önállóan szednek a tálból, öntenek a kancsóból.

Mozgás:

Igyekszünk sok időt tölteni a friss levegőn. Ha ez nem megoldható, a csoportszobában mozgásos játékokkal elégítjük ki a mozgásigényüket. Ha az időjárás engedni minél több tevékenységformát a szabadban szervezünk.

A környező világot is úgy tudja legjobban megismerni a gyermek, ha mindent a természetes előfordulási helyén figyelhet meg., ezért sokat megyünk : kirándulni, - sétálni.

Télen: - szánkózunk

- hógolyózunk

- hóembert építünk

IX. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodának igen nagy szerepe van a társadalomba való beilleszkedés /szocializáció/ elősegítésében, hiszen a család spontán alakításával szemben tágabb, sokrétűbb, sokoldalúbb lehetőséggel valósítja meg a szocializáció lehetőségét. Ok- okozati összefüggéseiben meghatározott együttműködést segít elő. Tulajdonságaik, egyéni képességeik kibontakozását a csoport normái alakítják a közösségen belül. Tudatosan alakítjuk, építjük azokat a nevelői hatásokat, amelyek egymás elfogadását, az együttműködést és a társas kapcsolatok fejlődését segítik elő:

- Szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, családias, derűs, kiegyensúlyozott légkör, állandó értékrend megteremtése, melyben a gyermekek kötődése, ragaszkodása érződik.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek (gyermekek) valamint az óvodai alkalmazottak közötti pozitív kapcsolat, attitűd alakulásának elősegítése.
- Az élménybefogadást elősegítő, érzelmre építő, érzelmek kinyilatkozását bátorító magatartás.
- A gyermekeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A gyermekek motiválása a vállalt feladatok megoldásában.

Ezáltal elősegítjük:

- önállóságának
- kitartásának
- akaratának
- önfegyelmének
- feladattudatának
- szabálytudatának fejlődését.
- Az óvoda hagyományainak szem előtt tartása, (születésnap, névnap megünneplése, ünnepélyek, rendezvények megszervezése) mert ezek lehetővé teszik a gyermek közösségi érzésének erősödését.

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával. A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerésére, az emberi munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés. A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.

Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés , önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladattudat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.

Mivel sok gyermek óvodába lépéskor hagyja el először családi környezetét, új számára a környezet, a társak, a felnőttek, ezért rugalmasan kezeljük, igényhez igazodva az óvodai befogadást.

Ha a szülő még néhány órát gyermekével szeretne tölteni, az első 1-2 napban elfogadjuk. A szülői együttlét ekkor még biztonságot ad. Fokozatosan szoktatjuk őket az új környezethez. Állandó jelenlétünkkel elégítjük ki a gyermek biztonságérzetét, hiszen ők ilyenkor az első időszakban inkább a felnőtt együttlétét igénylik. Társaikat, azok játékát és játékeszközeit becsüljék meg, ezáltal ők is bizalmasak és segítőkészek lesznek irányukban. Alakuljon ki bennük a másik iránti tisztelet, segítőkészség, együttműködés és örömszerzés igénye. A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségeinek oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, gyermekekhez, felnőttekhez.
- A gyermeknek igényévé válik a helyes viselkedés szabályainak betartása.
- Segítenek egymásnak, szívesen dolgoznak a közösségért.
- Érdeklődnek barátaik iránt, szeretettel fogadják társaikat.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosításának feladatai:

Modellértékű, befogadó attitűd, a különbségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. A különbségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Minden gyermek felé szeretettel fordulunk hibái, fogyatékosága ellenére is, hisz a Jó Pásztor fő vezérelve a szeretet.

X. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelő tevékenység egészében.

Az anyanyelvi nevelés általános feladatai:

A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezetben. A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése. Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása. Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása. Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése. Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi, stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd, kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élményből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával. Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén. A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása. A nemzetiséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában. A beszéd fogyatékos gyermekek ellátását elsősorban az óvoda logopédusa végzi, vele konzultálva a logopédia foglalkozások kiegészítéseként történik a gyermekek fejlesztése. Anyanyelvi nevelésünk nemcsak az irodalom megszerettetését, a meséket, verseket, mondókázást, bábozást foglalja magába, hanem a beszélgetést is. A külső világ, a természeti és társadalmi környezet, saját és embertársaink életéről, eseményeiről, a természet változásairól, jelenségeiről szerzett élmények, tapasztalatok megvitatását úgyszintén. A gyermek beszédbeli kifejezőmódja ekkor fejlődik legjobban. Törekedjünk a választékos, tiszta, érthető és kifejező mondanivaló megfogalmazására, mely példaértékű lehet a gyermek számára. Természetesen ehhez szorosan kapcsolódnak az irodalmi tevékenységek, mesélés, verselés, mondókázás, hiszen mindenről eszünkbe jut valami. Egy-egy hangulatos történet, kifejező, szép érzelmi gazdagsággal töltött vers, ritmizált mondóka. Óvodásaink mindennapjait, játékaikat, tevékenységeiket teljesen átszövi az irodalom, hiszen mindennap mesélünk, verselünk, mondókázunk vagy bábozunk.

Az óvodában a 3-7 éves gyermek életkori sajátosságához igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság

történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés. A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, a vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása. Ezek a tevékenységek az anyanyelvi nevelés fontos eszközei. Nem szükséges időkerethez kötni őket, hiszen a játékszituáció, az alkalom, az ünnep, a tevékenykedés szüli őket. Az óvónőnek hatalmas készlettel kell rendelkeznie. A mesék az óvodásnak érzelmi biztonságot nyújtanak. A mese belső képsort jelenít meg, - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- melynek hatására fejlődik a gyermek képzelőereje, fantáziája, gondolkodása, alakulnak érzelmei. Az érzelmi töltés jó hatással van a viselkedés, magatartás formálására. A mese konkrét és érzéki, de a gyermek képzelete számára időben és térben igen tág, hatalmas teret biztosít, s emellett erősíti az emberi kapcsolatokat. A hősökkel való azonosulás a vágyak kiélését, a pozitív és negatív, a jó és rossz tulajdonságok megkülönböztetését segítik elő. Általában minden gyermek inkább a pozitív hős tulajdonságát szeretné magára öltetni. Ezáltal jó irányba hat a gyermeki magatartásformák, viselkedés pozitív alakítására. Élményeit dramatikus játék során, a mese és cselekvés összekapcsolásának kialakítására használja. A nagyobbak már maguk is képessé válnak az önálló mese előadására. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/ vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A kellemes élményt rajzban is szívesen megjelenítik. Általában a mese hatása visszatükröződik az ábrázolási tevékenységek során rajz, festés, mintázás, képkészítés során. Fontos, hogy a gyermekek igényeljék, szabadon választhassák, kérhessék kedvenc meséjüket. A mesék ismétlése jó hatással van a gyermeki kapcsolatok kialakulására, egymás megismerésére, a másik emberrel, társal kötött szeretetkapcsolat kialakítására. A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget. Egymásra figyelmet, kapcsolatteremtést segíti, alapozza meg.

Kialakul bennük, hogy az adott szót meg kell tartani,
a vándorlót be kell fogadni,
szegényt segíteni,
a gyengét védelmezni,
az éhezőt megetetni stb.

Fejleszti a gyermekben a pozitív tulajdonságok kialakulását. A versek, mondókák a gyermek ritmikus kifejezőkészségét, ritmusérzékét, lüktetésükkel a zenei érzékük elmélyítését, szép iránti fogékonyságukat, szókincsük folyamatos

bővítését segíti. A játékos hangutánzó szavak, ritmusos szó párok, a hang és beszédtechnikájának fejlesztését, a helyes kiejtést segítik elő. A szép leíró kifejezések, a változatos kifejezőmód, a mese, vers és mondóka terén is a szépérzék, beszédképességet, kifejezőképességet, az anyanyelv megszerettetését segítik. Irodalmi nevelésünk anyaga változatos legyen. Cselekvésre ösztönző, mozgásos, utánzó, egyéni megnyilvánulásokat váltson ki.

Irodalmi műveink:

- Népi mondókák, kiszámolók, kiolvasók, hintáztatók, lovagoltatók, párválasztók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők.
- Versek: népköltészeti és klasszikus alkotások, mai gyermekversek

/Pl: Nemes Nagy Ágnes, Gazdag Erzsébet, Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Zelk Zoltán, Tarbay Ede, Csoóri Sándor, Sarkadi Sándor, Ceglédi Gabriella, Donászi Magda, Tardon Ákos stb. gyermekeknek írt versei. /

- Mesék: állatmesék, tündérmesék, tréfás mesék, csali mesék, verses-mesék, népmesék, műmesék.

- Dramatikus játékok: irodalmi művek, mesék, történetek eljátszása, érzelmek kifejezése, mimika, arcjáték összekapcsolásával.

Irodalmi eszközeink: mese és verseskönyvek

Bábok: sík és ujjbábok, kesztyűbábok, bábparaván

Mi is megpróbálunk az általunk gyűjtött eszközökből, népies anyagokból

Pl.: kukorica-csuhé, hánacs, tollpihék stb.

különböző bábokat készíteni a gyermekekkel, mint például: hurkapálca és fakanálbáb.

A gyermeket az általa készített tárgyak még jobban inspirálják, ösztönzik a vele való játszásra, az előadásra.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kéri.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdi felfogni a mondott, vagy hallott vers témáját.
- Várják, kéri a mesemondást.
- Megszilárdulnak a mesehallgatóhoz kapcsolódó szokásaik.
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, tekintetükön látszik a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- Folytatásos mesék, verses mesék szálait össze tudják kötni.
- Van néhány mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba.
- Az ismert meséket, szívesen dramatizálják, bábozzák vagy rajzolják le.
- Mesekönyveket nézegetik, kéri az óvónőt meséljen belőle.

- Egyéni mesemondásra is képesek.
- Vigyáznak a könyvekre.

Az értelmi fejlesztés terén a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságának kielégítésére, tevékenységvágyának változatos cselekedtetésével építünk. Fontosnak tartjuk valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítását. A külső világ tevékeny megismerése során szerezhetnek tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezetükről. A tapasztalás eljuttathatja az érzékeléshez, az észlelési képességek fejlesztéséhez, hiszen általában több érzékszervre ható észlelés kíséri a szemléltetést. Egyszerre látja, hallja hangját, hangzását, kezével megfoghatja, megtapinthatja, esetleg ha olyan dologról van szó, ízlelheti vagy szagolhatja. Kialakulnak finommotoros képességei az érzékszervek koordinációi. A láttatás, megfigyelés, a már előzőleg észlelt dolog elősegíti az emlékezetét, a felidézés képességét. Meglátja a dolgok közti összefüggéseket, ezáltal fejlődik gondolkodása, erősödik képzeletalkotó képessége. Legyenek képesek először irányított, majd önálló feladatmegoldásokra. A kérdések, válaszok keresése a gyermek kíváncsisága, egyéni megnyilvánulásokra, beszédre ösztönzik. Legyenek gyermekeinknek önálló gondolatai dolgokról, melyeket érthetően, szépen tudjanak megfogalmazni. Értsék meg a feladatok lényegét, melyeket kitartással, önállósággal, önfegyelmel próbáljanak megoldani.

XI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek

Az Evangélikus Óvodában jelenleg két vegyes életkorú csoporttal működünk. Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus és minden munkatárs. A hét évenkénti pedagógus továbbképzésekre figyelve, a tanulásra mindenkinek lehetőséget biztosítunk. Továbbképzési, beiskolázási programunk tervezésekor továbbra is azokat a képzeteket helyezzük előtérbe, melyek segítik nevelési programunk sikeres megvalósítását, a pedagógusok munkáját (SNI gyermekek nevelése, ellátása...) az együttnevelésben. Minden óvodapedagógusunk jól képzett, munkáját szerető, szakmailag igényes, hiteles személyiség, akinek támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Hitoktatást hitoktatói végzettséggel rendelkező óvodapedagógus végzi. Óvónőink feladata (A Magyar Evangélikus Egyház Törvényei alapján) a rábízott

gyermekkeresztény szellemű nevelése, fejlődésük figyelemmel kísérése és elősegítése, ismereteik gyarapítása, pozitív erkölcsi vonások fejlesztése, értékes jellembeli tulajdonságok erősítése. Felkészítés a következő életkori szakaszra, a kisiskolás korra. Sikerkritériumnak tekintjük a gyermekek beilleszkedését, fejlődését, a társakkal való együtt haladását, a számukra megfelelő iskola megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérését. Az óvoda munkatársai mindent megtesznek azért, hogy az ép és sajátos nevelési igényű kisgyermek számára sok közös élményt, örömteli együttléteket biztosítsanak, ahol épek és sérültek megtanulják elfogadni egymást. Hiszünk abban, hogy ezzel megalapozzuk a későbbi önálló életvezetést, társadalmi integrációt. Rendkívül fontos az óvónő elhivatottsága, pozitív hozzáállása, emberi megfelelése, hiszen magatartása modellértékű. Életmódjával, emberi és nevelői megnyilvánulásával közvetíti a keresztény értéket. Az óvodapedagógusok közül egy fő óvodavezetői teendőket is ellát. Az óvónők kétheti váltásban dolgoznak, délelőtti és délutáni munkarendben. Elvárás az óvónőkkel szemben a folyamatos önművelés, továbbképzéseken való részvétel. Törekszünk a megértő, egymásnak szakmai és emberi segítséget nyújtó, kiegyensúlyozott munkahelyi légkör megteremtésére. A gyermekek gondozásában két dajka segít. Az ő munkájuk szervesen hozzátartozik nevelőmunkánkhoz, hisz ők is részt vesznek a gyermekek gondozásában, nevelésében. Az óvodapedagógus mellett a nevelési terveknek megfelelően, tevékenyen közreműködnek a játék közben javasolt témafeldolgozások során a gyermekcsoportok életében. Segítőképzés, szeretetteljes magatartásukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez, viselkedésükkel mintát mutatnak gyermekeink számára. Elvárjuk a dajkától, hogy tisztelje és megbecsülje a másik munkáját, a pedagógusok szaktudását, munkaköri leírásában foglaltakat mindig figyelembe véve végezze munkáját. A gyermek-dajka kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze. A gyermekek egyéni képességeihez igazodó fejlesztő munkát az óvodapedagógusok és a fejlesztő pedagógus mellett az intézménnyel szerződésben álló szakemberek végzik. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember közreműködését vesszük igénybe. A gyermekorvosi és fogorvosi teendők ellátását a velünk szerződésben álló orvosok végzik. Gazdasági vezetőnk (regisztrált) mérlegképes könyvelő végzettséggel rendelkezik. Fontos, hogy közös felelősséget érző, gyermekszerető óvónői kollektívája legyen óvodánknak, akiknek a dajkákkal és az adminisztratív dolgozókkal való kapcsolata szorosan együttműködő. Ez az össz munka elősegíti a meghitt, otthonos, családias, ízléses, kreatív óvodai környezet megteremtését, melyben a gyermekek is kellemesen, jól érzik magukat. A befogadó szellemiségű óvoda és az inkluzív nevelés kialakítása érdekében fontosnak tartjuk valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését,

összehangolt munkáját. Az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja modell értékű legyen az egész nap folyamán.

Az intézményi önértékelés alapját képező saját egyedi elvárás-rendszerünket az Önértékelési Szabályzat tartalmazza.

2. Tárgyi feltételek:

Jelenleg egy tágas épületben működik óvodánk, mely az önkormányzat tulajdona. Földszintes, gázfűtéses, melegítőkonyhás épület, melyben két csoportszoba, két mosdóhelység, két öltöző (gyermekméretű berendezéssel), egy felnőtt öltöző, fejlesztő és orvosi szoba valamint egy iroda található. Az udvarról nyílik a kazánház és a raktár. Egy nagyméretű fedett terasz biztosítja rossz idő esetén a levegőzést a gyermekek számára. Udvarunk e néhány év alatt barátságosabbá vált, esztétikus, Európai Unió előírásoknak megfelelő fajták szolgálgják a gyermekek mozgásigényének kielégítését. Babaház, homokozó, mászóka, csúszda, hinták biztosítják a gyerekek minél sokrétűbb, örömteli játékát. Óvodánkat igyekszünk természetes anyagokból készült bútorokkal, tárgyakkal berendezni, melyek esztétikus környezetet biztosítanak és ízlést formálnak.

A nevelő munkát segítő eszközök:

Játék: Bővült játékkészletünk, melyek megfelelnek a 3-7 éves gyermek igényeinek, ösztönzik, gazdagítják játéktevékenységüket. (társasjáték, lego, babák, puzzle, mesepárna, fejlesztőjátékok, memória játékok, szerepjátékokhoz alkalmazható eszközök, szerepjátszó fejmaszkok, kesztyűk és ujjbábok stb.

Mozgásfejlesztő eszközök bővítése is megtörtént.

A gyermekek által rendszeresen használt hangszereink: triangulum, dob, cintányér, csengők, harangok, csörgők, xilofon, klávesz, kasztanyetta stb.

Kéziszerkezetek a mozgásos tevékenységekhez: labda, babzsák, szalag, bot, tornapad, szőnyeg, kendők stb. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.

Könyvek:

Gyermekkönyvek: leporellók, lopozgatók, mesekönyvek, képeskönyvek, ismeretterjesztő könyvek, enciklopédia.

Szakkönyvek: vezetélméleti könyvek, pedagógiai, pszichológiai könyvek., zenehallgatás-gyűjtemények, gyermekbiblia, vallásos énekek gyűjteménye, barkácskönyv stb.

A nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke alapján a tárgyi feltételek, az előírásoknak megfelelő mennyiségben rendelkezésre állnak.

Egyéb tárgyi-dologi eszközök:

A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök az előírásoknak megfelelő mennyiségben és minőségben rendelkezésre állnak. (vetítő, magnó, fénymásoló, számítógép, tablet, internet stb.) Az iroda lehetőséget biztosít a szülők fogadására.

3. Az óvodai élet megszervezése:

Délelőtti tevékenységünket a játékra, sétákra, kirándulásokra összpontosítjuk, anyanyelv szeretetére neveléssel, irodalmi, zenei tevékenységek biztosításával, a gyermeki szabadság figyelembevételével. A nevelési tervünkben a játékon belül, illetve ahhoz kapcsolódva tervezzük a gondozás, testi nevelés, munka jellegű feladatokat és a képességfejlesztés feladatait. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti, harmonikus arányok kialakulását, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. Évszakhoz, környezeti témához kapcsolódóan, óvónői ötletadással ösztönözzük a gyermek tevékenységét. Lehetőségeket tárunk fel megkeresve, meglátatva a téma tárgyi kapcsolatát, koncentrációját más tevékenységi keretekkel. Általában évszakhoz, ünnephez igazodóan két hétre tervezünk. Nem ragaszkodunk az azonos napon meghatározott tevékenységekhez. A gyermek játéka környezeti témához igazodóan, melyik nap, mit kíván meg, hozzáillő mondóka és dalválasztással. Egy nap egyféle kiemelt tevékenységi formát végzünk, de mindig tárgyi koncentrációval más hozzáillő foglalkozási ággal. Kötetlen formában valósítjuk meg a mi és gyermekeink elképzeléseit. A heti rendet rugalmasan kezeljük.

Hetirend

Hétfő: Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalmú tapasztalatok)

Kedd: Verselés, mesélés Hittan

Szerda: Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Csütörtök: Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Péntek: Mozgás Óvodai istentisztelet Bibliai történetek ábrázolása

Napirend

6.30-8.00 Gyülekezés, játék összevont csoportban

8.00-8.45 Játék, szabadon választott tevékenységek
Folyamatos reggeli

8.45-10.00	Játék Játék közbeni javasolt témafeldolgozások, melyet az óvónő kezdeményez, a gyermek ötletei alapján (kötött: mese, mozgástevékenység, hittanalkalmak), vagy a játék megzavarása nélküli kötetlen formában egyéni részvétellel valósít meg. Hetente egy-egy alkalommal hittan, óvodai istentisztelet, logopédiai foglalkozás.
10.00-11.45	Mindennapos testnevelés. Szabadon választott kinti játék, séták, kirándulások. Természet, környezet megismerése.
11.45-12.00	Készülődés az ebédhez Gondozási tevékenységek: öltözködés, tisztálkodás.
12.00-12.30	Imádság, ebéd
12.30-12.45	Készülődés a délutáni pihenéshez.
12.45-14.15	Imádság, mese, pihenés, alvás
14.15-14.45	Folyamatos felkelés, uzsonna
14.45-15.00	Gondozási tevékenység, öltözködés
15.00-16.30	Játék, lehetőség szerint az udvaron

Óvodánk 6.30-16.30-ig tart nyitva, 10 órai nyitva tartással.

Az óvodai nevelés, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Ütemterv

Csoportnapló, nevelési terv, feljegyzések, elért eredmények

Ütemterv tervezéséhez évszakhoz illő, helyi sajátos kiaknázó kereteket készítünk két hétre lebontva. Ütemtervünkben kínálatokat, lehetőségeket, javaslatokat, ötleteket fogalmazzunk meg. A tevékenységformák lehetőségei nagyfokú tárgyi koncentrációban vannak a környezetismeret témafeldolgozásával. Egymáshoz igazodnak, egymáshoz kapcsolódnak, egymásból következnek, egymást kiegészítik, szem előtt tartva a gyermek játékát, erre építve, egészséges szemlélettel hagyva elképzeléseik megvalósítását. Óvónő vegye észre a gyermek apró megnyilvánulásait, figyeljen rájuk, de nem mindjárt beavatkozó, hanem szemlélő, szükség esetén kéznél levő, segítő szándékkal, együtt élve a gyermekkel. Fogadjuk el a gyermek egyéni megnyilvánulásait, ne erőltessünk rá semmit.

Csoportnapló

Gyermekek részletes adatait tartalmazza.

Évente egyszer tervezünk **nevelési tervet**, címszavakra lebontva.

Feljegyzések, elért eredmények

Gyermekvédelmi felméréseket, intézkedési tervet készítünk. Év eleji helyzetfelmérést végzünk a gyermekekről, melyet a fejlődési naplóban rögzítünk. Év végi neveltségi eredményeket is a fejlődési naplóban tüntetjük fel. A gyerekek fejlődését és fejlesztését az óvodai életük során nyomon követjük és a kötelező dokumentumokban rögzítjük. A gyermekek komplex orvosi, pszichológiai és pedagógiai vizsgálatát, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság munkatársai végzik, melynek kontrolljára a szakvéleményben meghatározott időpontban kerül sor. Az elkészült szakvélemények alapján kidolgozzuk a gyermekek egyéni fejlesztési tervét.

4. Hagyományok kialakulása, ünnepeink, rendezvényeink

A hagyományoknak igen nagy közösségformáló, közösséget erősítő szerepe van.

„A hagyományt nem lehet az idő mértékével mérni,
a „megszépítő messzeség” elve alapján meghatározni.
Nemcsak az hagyományos, ami ezer esztendő,
vagy több évszázados múltra vezethető vissza,
hanem mindaz hagyomány, amit egy község az életformájába
beilleszt. A hagyomány is újul, változik.”

Ünnepeinket hosszas előkészület előzi meg. Nyugodt, várakozó ráhangolódás.

Ismerkedés az új gyermekekkel, közös kirándulás a szülőkkel.

Mihály – napi, őszi köszöntő vásár:

Hálát adunk az Úr Istennek az őszi termésért, az új kenyérért. Őszhöz kapcsolódó dalokkal, versekkel, körjátékokkal, vásárral köszöntjük az őszt. Népdalokat, táncot adunk elő. A sportvetélkedőn különböző ügyességi, gyorsasági feladatokat hajtanak végre a gyerekek, amelynek során felhasználjuk az őszi terméseket, pl. tökgurítás, diószedés. Pontok helyett gesztenyével jutalmazuk a gyermekeket. A verseny után a gesztenyékkel elmehetnek a

„vásárba”, ahol az óvónők, dajka nénik által készített őszhöz kapcsolódó ajándékokat, játékokat vásárolhatják meg. Az őszköszöntő során nem maradhat el a gyermekek által hozott szőlő préselése, majd a mustkóstolás sem.

Szüreti előkészületek

A gyermekeket szüretelni visszük el, a közeli szőlőhegyre. Mustkóstolás után a gyermekekkel felelevenítjük a tanult őszi verseket, gyermekdalokat. Szüreti felvonuláson veszünk részt.

Mikulás

Nagy örömmel várjuk ezt a napot az óvodában, hiszen hozzánk is eljön a Mikulás. Előadják a gyermekek a Mikulás köszöntésére tanult verseket, énekeket.

Ilyenkor az óvoda dolgozói bábelőadással kedveskednek a gyermekeknek.

Advent, karácsony

Karácsony előtti várakozás, készülődés, előkészület az ünnepekre.

Adventi koszorút, ajtódísz, adventi naptárat készítünk, mézeskalácsot sütünk óvodásainkkal. A gyermekekkel együtt betlehemet készítünk és dramatizálás, bábelőadás során felelevenítjük Jézus Krisztus születésének történetét. Ajándékot készítünk szeretteinknek. Családias hangulatú, meghitt ünnepet tartunk, verselünk, dalolunk. A templomi verses, dalos szolgálatunkkal lesz teljes az ünnep.

Farsang

Vízkereszt napjától /január 06./ hamvazó szerdáig tartó időszak.

Az óvoda dolgozói és az óvodások jelmezben búcsúztatják a telet.

Mulatozunk, táncolunk népzeneire. Lakodalmas játék felelevenítése.

/maszkokat, szemüveget, álarcokat, jelmezt készítünk / Óvodánk dolgozói mesejátékot adnak elő a gyermekeknek.

Március 15.

Az általunk készített nemzeti színű zászlókat, virágokat viszünk a „1848”-as emlékműhöz és ott elhelyezzük megemlékezésünk jeléül. Kossuthról és Petőfiről szóló dalokat énekelünk, verseket szavalunk. Az 1848. március 15-ét felidéző népdalok hallgatása, a gyermek-néptáncok, népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését, a hazaszeretet erősítését segítik.

Nyitott nap

Minden évben a leendő óvodások számára játékos délutánt szervezünk, ahol színes programokkal várjuk a gyermekeket. Babelóadás, játszóház, közös játék során ismerkedhetnek meg óvodánk életével.

Húsvét

Krisztus feltámadásának napja. Legnagyobb ünnepünk.

Húsvét a feltámadás, megújulás, újjászületés ünnepe. (Virágvasárnapi vagy Húsvéti szolgálat a templomunkban)

Hímes tojással ajándékozzák meg a lányok a fiúkat, akik verssel kérnek engedélyt a locsolásra. A locsolkodás a megtisztulást jelképezi.

Minden évben festünk hímes tojást. Nyuszi- és tojáskeresés az udvaron, dalos játékok, Babelóadás-óvodapedagógusok által.

Anyák napja

Édesanyákat jóságunkkal, engedelmisséggel, rajzzal, énekkel, mondókával, verssel köszöntjük.

Gyermekek szeretnek ajándékozni, szívesen adnak, készítenek apró dolgokat.

Hiszen nem az ajándék nagysága, hanem a tisztelet és szeretet a fontos és az hogy nem feledkezünk meg egymásról.

Gyermek-, családi- és gyülekezeti nap

Az óvodás gyermekek szüleinek és a gyülekezet kapcsolatának erősítésére közös programokat kínálunk/ pl. kirándulás, sportrendezvény, játszóház, babelóadás, kézműves foglalkozás, közös áhítat /játékos sport délelőttöt sok mozgással, meglepetéssel, ajándékkal, lovaglással. Közös erdei kirándulást, sétát, mesejátékot, zenés- babelóadást szervezünk.

Évzáró

Ünnepélyes formában felelevenítjük az év során tanultakat.

Ballagási ünnepség a templomban

Nagycsoportosok búcsúzása az óvoda közösségétől, a gyülekezettől.

Születésnapok

Gyermekeink egyéni köszöntése.

Tortán mindenkinek annyi gyertyát gyújtunk, ahány éves.

Apró ajándékokkal kedveskedünk. Kedvenc dalával és versével köszöntjük.

Tudják, mit miért ünnepelünk, fogják fel az ünnep jelentőségét, szerepét életünkben.

„Kell, hogy érezzék az ünnepnapok különböznek a többitől,
szebbek, vidámabbak.”

Kiemeljük, érzékeltetjük azzal is, hogy feldíszítjük környezetünket, s mi magunk is szép ruhát öltünk, énekléssel, verseléssel hozzájárulunk az ünnepi hangulathoz, átélve, mélyítve az ünnep szépségét, szerepét, jelentőségét. Az ünnepek a szeretetre és egymás megbecsülésére ösztönöznek, meghittséget árasztva.

Az óvoda kirándulásai

Közvetlen környezetünk, lakóhelyünk megismerése, egyéb természeti környezeti szokásaink séták, kirándulások stb.

Szőlőhegy: Szüretelés, préselés megtekintése, dióverés, szilva szedés, mezei séták

Kukoricaföld megtekintése.

Kisgyóni erdei kirándulás.

Az évszakok szépségeinek megláttatása.

Népi hagyományőrzés (népi kismesterségekkel és azok hiteles művelőivel való megismerkedés)

Falunkban élő népi szokások /kukoricaszüret, tollfosztás, kosárfonás /

Barkácsoláshoz a kirándulások során termések gyűjtése: kukoricacsuhé, kukoricaszár, mákgubó, dióhéj, tollpihe, szőlőlevél, gubacs.

Folyóparton kavicsok gyűjtése.

Évszakok változásának, szépségeinek felfedeztetése.

Halastónál:

A tópart növényzetének, illetve állatvilágának, vízparti nádas jellegzetességeinek szemlélése,

békák megtekintése, papírbékák ugráltatása.

Hagyományok, népszokások segítségével a gyerekek megismerik falujuk életét, tevékenységét, hiszen fontos:

„Váljék a táj, környezet kedvessé a gyermek szemében.”

Évente kétszer – háromszor tágabb környezetünkben is szervezünk kirándulásokat.

Kulturális programjaink:

Évente több alkalommal bábszínházi előadásokat látogatunk. Néhány alkalommal báb- és mesejátékot láthatnak gyermekeink óvodánk dolgozóinak előadásában.

XII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. Játék

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játék folyamat elakad.

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe:

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játék az óvodás lételeme, pszichikus szükséglete, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységformája. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad- képzettszításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemibb pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó

tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz. A gyakorló játékokhoz, a szimbolikus és szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. Megfelelő, érdekes, hosszantartóan használható eszközt, tárgyakat, melyek bármikor visszatérően elvehetőek és a gyermeki fantázia kibontakozását segítik. Fontos a terek változtathatóságának, rugalmas átalakíthatóságának, átjárhatóságának biztosítása. A mozgásos játékokra teret biztosítunk az iskola tornatermében, az udvaron és a csoportszobában is és a kirándulások során. A gyermekek átélt, megélt tapasztalatai tükröződnek vissza játékában, ezért fontos szerepe van az élménynek, a tapasztalatszerzésnek, melyeket séták, kirándulások alkalmával igyekszünk biztosítani. Vágyaikat, kívánságaikat, játsszák el, ekkor kiélhetik, kipróbálhatják az életben látott és átélt szituációkat is. Ugyanakkor szorongásaik feloldhatók, kellemes élményeiket újraélhetik. A játék kiemelt jelentőségét napirendünk is tükrözi. Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk sokrétű, sokszínű játék kialakításához.

Játékformák:

- gyakorló funkciós játék
- építő-, konstruáló játék
- szimbolikus és szerepjáték: színlelő, szerep, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás
- szabályjáték

Igyekszünk olyan eszközöket is biztosítani, melyek alkotóképességüket, képzeletüket, fantáziájukat, kreativitásukat, gondolkodásukat, az elmélyült játékot segítik elő. Játék a tanulás észrevétlen színtere, gyermeki alkotás vágy elősegítője.

A szülői szemléletformálás feladatai:

A befogadási időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék tevékenység területén:

A csoport elfogadott „etikai kódexének „nyelvi megfogalmazása (különös tekintettel a konfliktuskezelésre) a kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.

Feladatunk: a befogadás támogatása a játékban a HH és a HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, minél több spontán párbeszéd helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.

Tudatosan megengedő, támogató, biztosságot adó jelenléttel, vidám légkör teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek folyamatosan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékaikban hangsúlyosan jelentkeznek a szerepjáték.
- Képesek létrehozni bonyolult építményeket.
- Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.

2. Külső világ tevékeny megismerése

Pedagógiai programunk a környezet szeretetére épít. Legfontosabb feladatunk, hogy a gyermek számára az őt körülvevő szűkebb és tágabb környezetben felfedezzük, megláttassuk a szépségeket, felhívjuk figyelmét értékeire, **amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja.**

A közvetlen környezet helyi adottságainak figyelembevételével, séták, kirándulások szervezésével szeretnénk a gyermekek érdeklődését felkelteni, őket tapasztalatokhoz juttatni. A kirándulások számtalan játék lehetőséget kínálnak.

Mindent a maga természetességében, valóságában és egyszerűségében próbálunk láttatni, komplex tapasztalatszerzési lehetőséggel párosulva, vidáman, játékosan érzékeltetve.

„A természetjárás, a kirándulás óriási jelentősége abban rejlik, hogy a gyermekek számára a valóság közvetlen megfigyelését nyújtja, amit semmiféle szemléltető eszköz nem pótolhat.”

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri

viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek ismerik szűkebb környezetüket, falujukat, az itt élők szokásait, hagyományait, a különböző mesterségeket.
- Óvják, védik környezetüket.
- Megkülönböztetik a házi-, erdei-, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Megkülönböztetik az évszakokat, napszakokat, ismerik a hét napjait.
- Megnevezik az emberi testrészeket, érzékszerveket.
- A színeket formákat megkülönböztetik.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, gyakorlottak a helyi közlekedésben.
- Tudják születésük helyét, idejét.
- Ismerik lakcímüket, saját és szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.

**KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ ÓVODAI PROGRAM
ANYAGGYŰJTÉSÉNEK FELHASZNÁLÁSA A PEDAGÓGIAI
GYAKORLATBAN, A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY
MEGISMERÉSE SORÁN**

**Külső világ tevékeny megismerésének fő feladata milyen mértékben
használjuk ki a lehetőségeket, helyi adottságokat külső világ tevékeny
megismerése során.**

A külső világ tevékenység megismerésének anyaga alkalmas arra, hogy a gyermek rajta keresztül a szülőföldhöz való kötődés alapjaként ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét. Mivel a gyermek önkéntelen figyelmére építünk, ezért fontos a több érzékszervre ható sokrétű, cselekvésbe ágyazott észlelés, tapasztalás, a közvetlen szemlélet biztosítása. A gyermek életkorához illő játékot, játékoságot is figyelembe vesszük., hozzáillő ritmizált, esetleg cselekvésre ösztönző mozgással kísért mondóka, vers, dal kíséretében. Ekkor várhatóan sikerül észrevétlenül, külső kényszer nélkül, az eleven szemlélet biztosításával, a tapasztalatszerzés révén az elvont gondolkodás útján, általánosítások, következtetések levonásával, dolgok lényegének tükrözésével, problémamegoldó gondolkodás fejlesztésével eljutni a gyakorlathoz.

„Az ismeretelsajátítás, ne pusztán cselekvéses feladat során történjen,
hanem olyan cselekvéses folyamatokban,
amelyek érdekes gondolkodási problémát rejtő helyzetekbe ágyazva,
a gyermekeket cselekvés közben alkotó gondolkodásra,
kombinálásra készítetik.”

Rengeteg lehetőséget, élményt kell biztosítanunk a gyermekek számára,
ezzel a különböző képességeit, értelmét fejleszthetjük. Séták, kirándulások,
megfigyelések, alkalmával érzelmileg is megérinthetjük a gyermekeket, ha
önkéntelen figyelmét jól fel tudjuk kelteni. Erre a felelősségteljes óvónői
tevékenységre hívja fel a figyelmet.

Dr. Hermann Alice gondolata, szavai:

„ az óvodai nevelés egyik legszebb feladata, hogy a társadalom és a természet
jelenségeinek gazdag változatosságára, színességére felhívja a
gyermek figyelmét, hogy megtanítsa a valóság örömeinek érzékelésére.”

Elég ehhez néha egy szép, tárgy, mondóka, vers vagy dal.

A külső világ tevékeny megismerésének feladata, hogy a gyermeket /óvónője
segítségével/ a természeti – emberi – tárgyi környezetünkben olyan
tapasztalatokhoz, ismeretekhez juttassa, melyek segítik tájékozottságukat,
biztonságos eligazodásukat a világban.

Ezáltal ismerik meg az őket körülvevő környezet adottságait, embertársaik életét.

„... szerzett ismeretek, tapasztalatok alapján a gyermekek
bizonyos képet kapnak az őket körülvevő világról.”

Egy falu mindennapjait szokásai, hagyományai tükrözik a legjobban, melyeknek
közösségformáló, összefogó, összekovácsoló ereje van. Az óvodáskor életkori
sajátossága a tevékenységvágy, kíváncsiság, rácsodálkozás. Ezért a
természettudományi ismeretek alapjainak lerakását e korban érdemes elkezdeni,
de nem mindegy milyen módon és módszerekkel.

„Tehát nagy felelősség van rajtunk, mikor?, miből?, mennyit?,
hogyan nyújtunk a gyermekeknek, hogy optimális feltételeket
biztosítsunk személyiségfejlődéséhez...”

Soha ne erőltessünk semmit az óvodás gyermekre.

„Ne erőszakkal oktasd a gyermekeket tanulmányokra...
hanem játszva tanuljanak már csak azért is, hogy
könnyebben megfigyelhesd, melyiknek mire van hajlama.” (Platon)

Fontos az óvónő lelkiismeretes munkája, magas fokú felkészültsége, tárgyi tudása. Tudja a tevékenységi formákat egymáshoz kapcsolni, hiszen a gyermekek érdeklődése az adott témán belül sokrétű, szerteágazó. Mindenki más és más felől közelíti meg a dolgokat. Fontos a leleményes összpontosítás. Ez elősegíti az összefüggések meglátását, a rész és egész viszonyát. A világ megismerhetőségét az élmény, a tapasztalatszerzés, elsősorban a gyermeki tudásvágy erősítése, a kíváncsiság kielégítése közben tudatosíthatjuk a legjobban.

Tervezőmunkánknál mindig figyelembe kell vennünk, hogy a környezettel való ismerkedés:

- az érdeklődésen alapuljon,
- mindig megfigyeléssel párosuljon,
- aktivitást váltson ki
- hasson az értelmi fejlődésre a szókinccs gyarapítására.

De szabad folyást hagyva a gyermek érdeklődésének, aktivitásának, semmit sem ráerőltetve. Hagyjuk kibontakozni, megnyilvánulni, mi érdekli a témával kapcsolatban őket. Az óvoda első feladata, hogy segítsen a gyermeknek tájékozódni a természet sokféle jelenségei között. A gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan, kíváncsiságuktól függően a helyi adottságok, lehetőségek kihasználásával a hozzájuk közelálló témákat dolgozzuk fel, dalos, találós kérdéses vagy valamilyen cselekvéses didaktikus játék, a témához kapcsolódó mese kiegészítésével. Fontos, hogy a szabadban többretnű érzékelést biztosítsunk számukra. Legfontosabb a láttatás. A látáson kívül tapinthatassák, érzékeljék a tárgyakat, eszközöket. Apró, de számukra jelentős dolgokat gyűjtünk üres csigaházak, levelek, ágak, termések, növények a folyóparton, tóparton. Az anyag kiválasztásában figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait, évszakok adottságait, s különösen kiemelten szerepel a helyi adottságok figyelembe vétele, hiszen Bakonycsernye sajátos természeti és társadalmi viszonyai következtében nagyon sok jó lehetőséget kínál a külső világ tevékeny megismerésének témaválasztáshoz.

Természeti viszonyai:

állat, növény, erdő, mező, rét, patak ,tó, domb, völgy ,
minden együttesen megtalálható.

Társadalmi viszonyai:

falu, földművelés, állattenyésztés,
minden háziállat megtalálható.

Többféle kisipari tevékenységi lehetőség megismerése valósulhat meg:
pék, fodrász, kovács...

Bakonycsernye növényvilága:

„A Gaja lapálya szélében települt Csernye.”

Írja Hegyi Imre: A népi erdőkitermelés történeti forrásai című könyvében.

Dombokkal, völgyekkel, erdőkkel /fenyves, bükk és tölgy /, rétekkel körülhatárolt, körülölelt település.

„A völgytalpakban végigkígyózó patakok nedves partjain, rétjein...ahol nád káka, csalán, békarokka, sásfű, fekete földiszeder, barkafűzfű, égerfa, nyárfa, bodza átláthatatlan sűrű növényzövegetekben egyesülnek.”

Sok a galagonya és kökénybokor, valamint a mogyoró.

Állatvilág réten, patakparton és tóparton:

csiga, szitakötő, szöcske, cserebogár, szarvasbogár, hangya, tücsök ciripelés, hőscincér-cincogás, legyek dongása, méhek döngése, békák brekegése hívja föl magára a figyelmet.

A természeti környezetből adódóan sokféle bogarat, rovar, vadon és ház körül élő, illetve háziállatot van alkalmunk megfigyelni a gyermekekkel a különböző séták, kirándulások alkalmával. Falunkat körülvevő erdőkben, sokféle állat él, erdei nyúl, őz, vaddisznó, muflon, szarvas, mókus, sün és különféle madár. Gyakran házak közé merészkedik a róka. Igaz, ezeket az állatokat csak ritkán látjuk az erdőben, (Fehérvárcsurgó Vadaspark), de mikor sétálni megyünk utalunk rá, hogy itt élnek. Sok gyermeknek van egyéni élménye az állatokkal kapcsolatban. Őket mindig meghallgatjuk. Késő őszi ropogó, zizegő avarban élvezet lépkedni. A séták során gyakori: cinegeének, fecskecsivitelés, gólyakelepelés, harkálykopogás, verébcicsérgés, varjúkárogás. Vízpart közelében: patakparton, tóparton vadkacsa, hattyú. Part közelében a szúnyog, lepke, pillangó. Gyakran idelátogat a gólya, óvodásainkkal minden évben ellátogatunk a gólyafészekhez. A ház körül sok a baromfi: tyúkok, csirkék, kacsák, libák, pulykák. Ház körül élő állat: kutyák, macskák. Háziállat: sertés, szarvasmarha, juh, kecske, ló, nyúl. Sok mondókát, verset, dalt, dalos játékot juttatnak eszünkbe, melyeket óvodásainkkal megismertetünk.

Az élménynyújtás, tapasztalatszerzés szerepének felmérése a külső világ tevékeny megismerése során

Hermann Alice írja:

„Az óvodában a gyermek megtanul megfigyelni,
és megtanulja, hogy a tényeket akkor fogadja el valóságnak,
ha azokat szemlélheti, megfigyelheti.”

Nagyon fontos, hogy a gyermeket sokféle élményben részesítsük, tapasztalatszerzési lehetőséghez juttassuk, hiszen érdeklődésük sokoldalú. Élmények sokrétűsége segíti, hogy megismerjék környezetük szépségeit, természeti jelenségeit, élettelen dolgait, anyagait, tárgyait, valamint élőlényeit, növényeit, állatait, azok életmódját. Ezenkívül emberi – tárgyi környezetüket, melynek az emberi munkát, a munka sokszínűségét, munkafolyamatok egymásra épültségét, a munka jelentőségét, fontosságát, ezzel képet kapva az őt körülvevő valóságos környezetről. Ezáltal lényeglátásuk gazdagodik, összefüggéseket fedeznek fel, vagyis gondolkodásuk, értelmük fejlődik. A séta, a kirándulás, mivel kedves és színes élményt nyújt a gyermeknek, nagyon alkalmas arra, hogy felébredszük bennük a természet szépségei iránti fogékonyságot.

Természeti környezethez kapcsolódó témáink:

Séták az erdőbe, mezőre, rétre, dombtetőre, különböző megfigyelések gyűjtőmunkákkal párosulva.

Termények, kavicsok, ágak gyűjtése barkácsoláshoz.

Fontos meglátni a dolgok egyszerű hasznosságát. /kavics zörgése, ágak rezgése, levelek susogása, szél súgása, eső kopogása / Mezei virágokat elég csupán a szépségükért, vagy szépsége mellett hasznosságáért, jelentősége fontosságáért észrevetnünk. Természeti, helyi adottságból adódóan megtekinthetjük a mezőgazdasági gépeket, hogyan szántanak, vetnek. Látják a munka jelentőségét, fontosságát. Állatokkal kapcsolatos sétáink, megfigyeléseink is gazdag lehetőségeket kínálnak környezetünk megismerésében összefüggések megláttatásában. Hol élnek, mivel táplálkoznak, melyik él ház körül, ólban, istállóban, erdőben. A téli madáretetés fontos tevékenység udvarunkban.

Az emberi munka fontossága, jelentősége, megbecsülése, munkához való pozitív viszony kialakítását segíti. Láthatják a pékműhelyben sülő cipókat, érezhetik a kenyér finom illatát. Láthatják a régi kemence, sütőlapát, a fonott kenyérkosár még használatos tárgyait. A munkafolyamat egymásra épültsége, hogyan adja meg a munka eredményét. Élményeik hatására a lányok cipót sütnek lisztgyurmából a babakonyhában, a fiúk játéuk során szállítják a friss kenyeret autóikon az üzletbe. A gyűjtött apró tárgyak, dolgok, eszközök felhasználása alkotó játéukban, barkácsolás során tükrözik az élmény jelentőségét,

fontosságát. A sok élmény, tapasztalás, megfigyelés az évszak jellegzetességeinek megláttatásában az összegzésében mutat helyes utat.

A jelenségek közötti ok-okozati összefüggések felismerését segítik

/időjárás, természetváltozás, évszakok változásai / Az évszak szépsége a természet ébredését mutatja.

- Tavasz első hírnökeinek felfedeztetése az óvoda környéki virágos kertekben.

/barka, hóvirág, tavaszka, aranyeső, később ibolya, tulipán stb. /

- Tavaszi rét színpompáját mutatja.

Virágszedés közben játszhatnak a zöld fűben pompázó virágok között.

A friss, még halványzöld fű között csodálatos látvány a foltokban elterülő, előforduló apró virágok csoportjának színei.

/fehér pipitér, halványsárga réti lilium,piros pipacs,kék búzavirág,ibolyaszínű szarkaláb / A gyerekek élvezik, hogy néhány mezei virágot leszedhetnek,

melyből egy közös csokrot készítünk a csoportszoba vázájába. Egy-egy évszakot idéző, kifejező növény sokáig díszítheti a csoportot. A sok élmény, tapasztalás, séta, kirándulás segítik az évszak jellegzetességeinek összegzését, jelenségek közötti ok-okozati összefüggések felismerését. Egyszerű cselekvések, tevékenységek idézik a kirándulás élményét, melyek az élményrajzaikban tükröződnek. Élvezettel fűznek láncot, koszorút a sárga pongyola-pitypangból, amely eszükbe juttatja a „Fűzzünk lombot szép fűzérbe...” című dalt. Közben élvezettel, lelkesedéssel és kíváncsian kutatnak, vizsgálódnak a fűben. Felfedezhetik a fű közül előbújó apró bogarakat, rovarokat, virágról-virágra szálló méhek szorgos munkáját.

Ilyenkor az élményekhez fűződő dalokat, verseket elevenítjük fel, valamint újjakkal is megismertetjük őket.

Pl.: Réti séta során: Fű, fű, fű, szép zöld fű... c.vers

Fű közül előbújó csiga láttán: Csiga-biga gyere ki... c.dal

Gazdag Erzsi.: Csiga-biga néne..., A csavargó csiga... c.versei

Repülő pillangó láttán: Lepke, lepke szállj a tenyerembe... c.dal

Katica röptetés láttán: Katalinka szállj el... c.dal

Folyóparton ugráló béka: Béka a fatövén... c.dal

Folyóban úszkáló vadkacsa láttán: Kiskacsa fürdik... c.dal

Rét felett repülő gólya láttán: Zelk Zoltán :

Gólya, gólya hosszúláb...c.verse

Gólya, gólya, gilice... c.dal

Őszi erdőszéli séta során: Fújja szél a fákat... c.mondóka

Nemes Nagy Ágnes: Galagonya... c.verse

Előfordul, hogy ott a helyszínen a fűben játsszuk el a körjátékot:

/Lánc, lánc eszterlánc..., Nyuszi ül a fűben..., Kiskacsa fürdik...,

Koszorú c. dalok. /

Sorolhatnánk még rengeteg játékos népi mondókát, gyermekverset, dalt melyek maguk is természetszeretetre és védelemre ösztönöznek.

A fű között megbúvó virág szép színárnyalatával, az előbújó, vagy repdeső bogarak hangjukkal, állatok jellegzetességeikkel, mozgásaikkal, a tóparti kavicsok érdekes alakjukkal, formákkal, színükkel is lehetnek a gyerekek számára érdekesek, esztétikai élményt nyújtok, csak észre kell vétetni, megláttatni őket. Nagyon fontos, hogy mi is élvezettel játszunk együtt, vizsgálódjunk, kutassunk a gyerekekkel a természet adta lehetőségekben.

Gyönyörködünk a természet szépségében, rejtelmeiben, őrizzük a természet kincseit.

Szervezett sétáink, kirándulásaink az évszakhoz kapcsolódóan:

- Ősszel: - Őszi erdőszél szín pompájának megfigyelése az évszak jellemző színei,
- Lehulló falevelek és termények gyűjtése, fenyvesben tobozszedés, templom udvarában vadgesztenye, makk szedése.
 - Őszi cserjék, bokrok termésének megtekintése
/csipkebogyó, kökény, galagonya /
 - Őszi munkákon való részvétel
/szüretelés, gyümölcszedés, diószedés /
 - Őszi néphagyományaink felelevenítésének keretén belül
/ kukoricacsuhé gyűjtése a csuhébábok készítéséhez /

Télen: -A tél örömei, játék a hóban, szánkózás a domboldalon.

Téli táj, erdő szépségeinek, észrevetése.

Madarak téli gondozása, madáretető elhelyezése, madáretetés.

Tavasszal: - Tavaszi rét, virágzó kiskertek, gyümölcsösök megtekintése,

Madarak, lepkék, bogarak előbújása a fű közül

Munka az óvoda kertjében, gépek, emberek munkája a faluban.

➤ **A környezetvédelmi nevelés lehetőségei**

A természetet, környezetet szerető, környezettudatos ember személyiségének kialakulását tudatos, tervszerű, jól kidolgozott, korszerű, érdekes nevelőmunkával már óvodás korban kell elkezdni. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi, tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Az

óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezet kultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. Továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Kiemelkedő szerepe van a környezetvédelemre nevelés területén annak, hogy az óvónőknek milyen a kapcsolata a környezettel. Csak az az óvónő érheti el célját;

- aki ismeri és szereti a természetet és ezt az ismeretet, szeretetet szívvel-lélekkel át tudja adni;

- aki ismeri a természeti – emberi - tárgyi környezet változását, fejlődését, ezeknek ok-okozati összefüggéseit;

- aki maga is érdeklődő, mindenre figyelő;

- akinek jövőbe vetett hite van, de vissza tud nyúlni a múltba is.

„A jó óvoda”- sugallja a természet megbecsülését, megfigyelésén kívül a védelem fontosságának jelentőségét.

Hiszen óvodáskorban:

„.....teremthetjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakíthatjuk ki azoknak a szokásoknak a körét, amelyek szilárd alapot adnak az iskolai oktató-nevelő munka számára.”

Cserős Erika

Természetesen mindezt az óvodás gyerek életkori sajátosságainak figyelembevételével, főleg, játék, séta, élmény és számára érdekes cselekvési formák biztosításával. Az anyanyelv, a vers és mese összekapcsolásával. Ezek a későbbi felnőtt ember életének nélkülözhetetlen alapjai. Fontos, hogy már az óvodás gyermeket felkészítsük a helyes életre. Példát kapjanak az egészséges életmód szokásainak kialakításához, ahhoz hogyan lehet és kell egészségesen élni. Környezet tisztaságának betartása elősegíti higiénias szokásaink kialakulását. Ha sokat tartózkodnak a szabadban friss levegőn, elősegíti egészségük megóvását. Ha élvezik a természet szépségét, pompáját, kihasználják környezetük természeti adottságait, eljutnak egy kulturált és egészséges viselkedési formához.

„A hazánk természeti kincseinek megőrzéséért folytatott munka megismerése és megbecsülése vezet majd el az emberi környezet felelősségteljes magatartásának kialakításához. „

Fontos, hogy szeressék és élvezzék az erdő levegőjét, madáréneket minden évszakban. Hiszen mindegyiknek megvan a maga jelentősége, szépsége, fontossága, egy tavaszi erdő, rügyező erdőnek, egy nyári madárdal, méhektől, bogaraktól zümmögő, vagy egy őszi színpompás erdő is élmény a gyermeknek. A téli erdő havas fáinak is, esztétikai élményt nyújtanak a kisgyermek számára.

Ezt mutatja Kodály egyik csodálatos gyermekdala is:

„Jaj, de árva ez az erdő!
Nincsen benne madár, zengő.
Elaludtak a virágok,
Tél paplanát húzta rájuk.”

Óvodánk ablakából a közeli rétre és mögötte húzódó domboldal fenyves erdejére, valamint a távolabbi tölgyerdőre pompásan rálátunk. Törekszünk elérni, hogy a gyermekek a természet "barátaivá" váljanak. Ébredjen fel bennük a megismertetés révén a megszerettetés, a környezet óvására, védelmére való törekvés. Ez csak akkor sikerülhet, ha számukra tapasztalási lehetőségeket biztosítunk.

A természetben végbemenő változások, mozgások megfigyelésével, érzelmek átélésével élményekhez juttathatjuk őket. Ezzel is elősegítve, hogy átfogó képet kapjanak a folyamatos fejlődésről. Ne csak gyönyörködjenek, hanem fedezzék fel az összefüggéseket. A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex- integrált tevékenység soraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó. A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés a feladatunk. Játék, séta, kirándulások a környezet megismerése, egyszerűen egész életünk tele vannak matematikai tartalommal, számtalan matematikai jellegű tapasztalatok, ismeretek birtokába juthatnak a gyermekek. E tevékenységek lehetőségét minden alkalommal

igyekszünk kihasználni. Elég, ha rácsodálkozunk a problémára s igyekszünk a gyermeket a megoldás felé terelni. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete. Számlálni, szinte minden séta alkalmával, kirándulás, udvari és csoportos játék során lehet.

- Őszi falevél, gesztenye, vagy diószedés, kavics ,vagy csigaház gyűjtésekor.

Alakul szám és mennyiségfogalmuk és azok viszonyításainak képessége, több-kevesebb-ugyanannyi fogalomalkotása.

- Őszi levélgyűjtéskor, tavaszi virágszedés alkalmával a számfogalom alakításán kívül a színismeretük fejlődik.

Geszténye és diószedés a kosarakban való mérícskélést segítik elő.

- Testnevelési játékok a téri irányok alaki, nagyságbeli viszonyítások kialakításának fejlesztését, lehetőségét teszi lehetővé. /jobbra-balra, névutók helyes alkalmazása: alatt, fölött, mellett, mögött, között, előtt /

- Csoportszobai játékok az építkezésnél /tornyok létrehozása / a magassági viszonyok kialakulását segítik a gyermekben.

- Autózáskor a szőnyegen a számlálgatáson kívül a színismeret fejlesztésére, valamint a sorszámnevek gyakorlására is jó lehetőség kínálkozik.

/Melyik színből van több?, Mennyi a teherszállító és mennyi a személyszállító?, Hányadik a sorban a sárga autó? /

Babakonyhai terítés a számlálgatáson kívül a párosítás lehetőségét is megadja

/a tányér mellé rendeli a poharat, evőeszközöket /

- Karácsonyi, farsangi süteménykészítés lisztgyurmából, süteményszaggatók alkalmazásával a síkmértani formák megismerésének lehetőségét segíti elő.

- Hajtogatáskor aszimmetrikus formák észrevetetésére nyílik jó lehetőség.

- Húsvétkor illatos vizek töltögetése a különböző formájú üvegekbe, formaérzék fejlesztés kibontakozását segíti elő.

Számlálás, mérés, téralakítás, irányok megnevezése, összehasonlítások, szétválogatások, párosítások az alaki és formai érzékelés a mindennapi élet és játék velejárói. A gyermek természetes cselekedete, a megannyi kérdés felmerülése a gyermekben a megválaszolásra a megoldások keresésére ösztönöz. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve próbáljuk megvalósítani.

A tevékenységeknek egyaránt támaszkodniuk kell a gyermek érdeklődésére, igényeire, ötleteire, élményeire.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Megismerkednek a számlálás, válogatás, összehasonlítás, rendezés élményével.

- Mérési feladatokat végeznek, felismernek különböző geometriai formákat.
- Tudnak tízig számolni.
- Ismerik a névutókat, sorszámokat.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjának megfigyeltetése, az éneklés, zenélés, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok örömet nyújtanak a gyermekeknek és egyben felkeltik zenei érdeklődésüket. Formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás, rögtönzés zenére, dallam ritmus variációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt. A zenehallgatási anyag megválasztásánál, mi óvodapedagógusok figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Ezáltal megszeretik magát az éneklést és zenét, mely a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptánc és a népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok kiváló alapot adhatnak a gyermek zenei ízlésformálásának megalapozásához. Énekes játékokhoz kapcsolódó mozgásokat a gyermekek örömmel végzik. Mozgás hatására fejlődik hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk. Olyan énekes játékokat választunk, melyeknek szabálya egyszerű. A dalok válogatásánál a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodunk. Tisztán kiénekelhető hangterjedelemből választunk. Játékszabályok változatosságát tartjuk szem előtt. Egyszerű hangszereket ismertetünk meg a gyermekekkel: furulya, xilofon, szintetizátor, orgona (templomunkban) zenei háromszög, dob, cintányér, kasztanyetta, köcsögduda, harangok, stb. Más hangszerek hangját CD-ről ismerhetik meg. /hegedű, zongora, hárfá, trombita, citera, gitár / Egyszerű dolgok, tárgyak is helyettesíthetik a dal ritmusának zenei kifejezését. Mint pl.: sajtos-doboz. Ütögethetünk kavicsot, köveket, botokat, gesztenyét, diót. Ha a gyermek szívesen énekel, dalokat kapcsol dolgokhoz, örömmel vesz részt a körjátékban,

egyszerű táncmozdulatokat szívesen utánoz, vagy játéka során kitalált szöveghez dallammotívumokat énekel, már elősegítettük zenei nevelését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek tudnak tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- A gyermekek felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni.
- Felismerik a halk-hangos, gyors-lassú közötti különbséget, tudnak halkán és hangosan, gyorsan és lassan énekelni, tapsolni, beszélni.
- A gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést, a dal ritmusától.
- Képesek szöveges ritmusmotívumok visszatapsolására.
- Egyszerű, játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.
- Figyeljenek fel az óvónő és társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére.
- Használják óvónői segítség nélkül ritmushangszereket.
- A zenehallgatás anyagát képesek legyenek figyelmesen hallgatni.
- A gyerekek élvezettel játszanak énekes játékokat.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosítunk. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségeik alakulását a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. A gyermeki alkotás, a belső képek gazdagítására

épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A vizuális tevékenységek eszközei egész nap folyamán a gyermekek számára elérhető, elkülönített helyen vannak, ezzel biztosítva, hogy a gyermekek bármikor zavartalanul végezzenek sokrétű tevékenységeket. Sétáink, kirándulásaink alkalmával minden apró anyagot összegyűjtünk, melyeket a barkácsolás során fel tudunk használni. Környezetünk, lakóhelyünk jellegzetes anyagait is szívesen használjuk. Termények, kukoricacsuhé, kukoricaszár, tollpihe, szalma, vessző, mákgubó, kavicsok, anyagok, fonalak. Ez a sokféle eszköz megindítja a gyermek fantáziáját, alkotóképességét. Biztosítjuk, hogy szívesen és élvezettel tevékenykedjenek bármikor. Célunk az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés. Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatjuk a gyermekeket. Évszakhoz, ünnephez, környezetismereti témákhoz kapcsolunk vizuális témaválasztási ötleteket, melyeket mi óvodapedagógusok kezdeményezünk. Minden gyermek maga választhatja meg, milyen szinten és időkeretben kapcsolódik be a tevékenységbe. Munkáinkkal díszítjük óvodánkat.

Örömszerzés céljából készítjük, teret és lehetőséget adva a gyermek önálló elképzeléseinek megvalósításához. A tevékenykedő gyermekek kezűgyessége, látásmódja, képzelőereje és kreativitása magas fokú fejlődésen megy keresztül. Ebben a tevékenységben is nagy hangsúlyt fordítunk az egyéni bánásmódra, hiszen, élményanyaguk, érzelmi és értelmi életük alapján rendkívül eltérő szinten vannak a gyermekek. Segítségünk, fejlesztésünk alapja, hogy önmagához képest fejlődjön, lépjen előre a gyermek. Nagy figyelmet fordítunk a tehetséges gyermekek differenciált fejlesztésére, tehetségük kibontakoztatására.

Feladatunk:

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése stb.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Ismerjék és nevezzék meg a színeket.
- Alkalmazzák a helyes fogásmódot (ceruza, olló, ecset, zsírkréta stb.) és a tanult technikákat (festés, ragasztás, tépés, hajtogatás, vágás stb.)
- Alkosson véleményt saját és társai munkájáról.

- Legyen igénye az esztétikus környezetre.
- Munkái legyenek egyre színesebbek, változatosabbak és részletes kidolgozásúak.

5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Mozgásra a gyermeknek egész nap szüksége van.

Programunk ezt a lehetőséget is jól kielégíti, hiszen a természet megszerettetése, a séták, a kirándulások kitűnő lehetőséget kínálnak a szabad mozgásra, az egészséges életvitel kialakítására. Sok szabadban folytatott játék, torna, mozgásos tevékenység, az udvari játékok és a csoportszobában rendelkezésre álló mozgásfejlesztő eszközök, tornaszerek kielégítik mozgásigényüket, fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, /járás, futás, ugrás, támasz, függés, dobás, gurítás, stb. / mozgáskultúráját, egyensúly és biztonságérzetüket. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. Fontos, hogy ne terheljük túl a gyermeket, mozgásokban önként vehessen részt, de mindig nyújtunk lehetőséget ezek biztosítására. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. Heti egy alkalommal szervezett formában vehetnek részt gyermekeink mozgásos tevékenységek végzésében, torna és fejlesztő eszközökkel összekapcsolva. A nagymozgás fejlesztése a SNI gyermekek esetében kiemelt feladatunk, mely mozgásfejlesztés, mikrocsoportos foglalkozások keretében történik. A finommotorika és a grafomotorika fejlesztése kiscsoportos és egyéni foglalkozás keretében valósul meg gyurmázás, fűzés, csipeszelés, kézimunka, gyöngyözés, tépés, ragasztás segítségével. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll érzelemszabályozás,

szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére. A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

3-4 éveseknek

Játékos formájú utánzó, természetes mozgások lehetőségét és fejlesztését szeretnénk elősegíteni pl:/csúszások, mászások, kúszások, bújások, ugrások, stb.

Csúszik, mint a csiga...

Mászik, mint a pók, mint a rák...

Kúszik, mint a kígyó...

Bújik, mint a medve a barlangba...

/cammog, mint a medve /

Ugrik, mint a nyúl, mint a béka...

Repül, mint a madár, mint a méhecske...stb.

Ezeket a mozgásutánzásokat hangzások is kísérhetik, így a kicsik számára még természetesebb, vidámabb és élvezetesebb.

Egyben hozzájárul a hangok, szavak és az anyanyelv fejlesztéséhez.

Ismerkedhetnek egyszerű szerekkel: labda, babzsák, karika, kocka, szalag, kötél.

Szívesen játszanak fogójátékokat.

4-5 évesek

Itt már előtérbe kerülnek az összetettebb, koordináltabb mozgások.

/szem-kéz, szem-láb, szem-kéz-láb /

Ezt segítik elő a dobások, labdajátékok, ugróiskolák, ugráló kötél.

Nagyobb hangsúlyt kap az egyensúly-érzék fejlesztése is.

Ezt segítik elő: a hinták, ugráló, trambulín, füles- labda stb.

Bátran használják a kézi-szereket, akár páros gyakorlatban is.

5-6-7 évesek

Finommotoros mozgások fejlesztésére is lehetőség nyílik. Szívesen játszanak már versenyjátékokat, sorversenyeket, valamint páros és csapatjátékot. Fejlődik közösségi magatartásuk, jó csapatsellemük. Ismerjék a mozgások irányait, ezeket legyenek képesek bármikor jelre változtatni. Legyenek képesek távol- és magasugrásra. Tudjanak mászni, gurulni, egyensúlyozni, dobni. Testnevelés foglalkozáson a sokoldalú mozgásfejlesztést kell szem előtt tartanunk. Minden

testrésze kiható fejlesztést kell biztosítani, de ezeket mindig előzze meg bizonyos előkészítő mozgás. A szabad mozgásokban cél, hogy minden gyermek megtalálja az életkorához, érdeklődéséhez, kedvéhez, fejlettségéhez, temperamentumához legmegfelelőbb mozgást, tevékenységet. Nagyfokú, növekvő, cselekvő és teljesítőképesség jellemzi őket. Mozgásuk összerendezettebbé válik, kitartásuk fokozódik. Már könnyebben viselik a kudarcélményt, azt ha nem mindig ők a nyertesek. Képesek egyéni, csapat és váltóverseny játszására. Örülnek a társ győzelmének, kialakul közösségérzetük. Kiemeljük a társra figyelés fontosságát. A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás képességének elősegítését. Szem előtt tartjuk az egyéni szükségleteket és képességeket: a mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben:

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyerekek mozgása az óvodáskor végére a következőképpen alakul: növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé és megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyorsá, mozgásban kitartóvá válik.
- Fejlődik tér- és idő tájékozódó képességük.
- Képesek lesznek a természetes járást ütemes járással váltakoztatni.
- Képesek a távol- és magasugrásra.
- Állórajtból kiindulva 20-30 méter sem jelent számukra gondot.
- Ügyesen talicskának, egyensúlyoznak, kislabdát hajítanak távolba és a helyben végzett labdavezetés is várhatóan biztossá válik az óvodáskor végére.
- Szívesen játszanak csapat- és váltóversenyeket is.

6. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, munka és munka jellegű

játékos tevékenység - az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet- a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A munka a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Nagyon sok lehetőség adódik munkajellegű tevékenység végzésére az óvodai élet során. Életkoruk és egyéni képességüknek megfelelő feladatokat adva hozzásegítjük a gyermekeket, hogy a másokért tett tevékenységben örömet találjanak. A gyermek először öncélúan, önmagának, saját szükségletei kielégítésére végez tevékenységet, megteríti magának, odaviszi étkezési eszközeit az asztalhoz, önkiszolgálást végez. A gyermek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti. A nagyobbak már társaik helyett is szívesen tevékenykednek. Értük dolgoznak önállóan, ez a naposság. Szívesen, örömmel és önként vállalt tevékenység ez. A gyermekek más munka jellegű tevékenységet is rendszeresen, szívesen, örömmel végeznek. Fontos, hogy érezzék munkájuknak jelentősége van. Ezáltal örömezt és megbecsülést vált ki bennük. Ilyen munkajellegű tevékenység pl. halak etetése, növények gondozása, öntözése. Ábrázolási-barkácsolási asztal rendben tartása. Alkalmi tevékenység pl. terem rendezése, szépítése, környezetszépítés, udvarrendezés, falevélygyűjtés, udvari növények gondozása, vagy éppen salátakészítés a zöldség vagy gyümölcsnapon. Kerti munkát az udvaron tavasztól – ősziig lehet végezni, közben rengeteg tapasztalathoz, ismerethez juthatnak. A tapasztalatszerzés, az élmény, a környezet megismerése szintén szoros egységben van a munkára neveléssel, hiszen ezek során megismerik a körülöttük élő emberek munkáját, a munkavégzés szükségességének, értelmének lényegét. Ha megismertetjük

szüleik foglalkozásával, munkájával, így fejlődik értelmi képességük. Kialakul bennük a munka iránti tisztelet, az eredmény megbecsülése és megérik annak fontosságát, hasznosságát. A nemek társadalmi egyenlőségét segítjük elő oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják. Minél több munkafajtát ismertetünk meg, annál jobban beleélik magukat más helyzetébe.

A munka során képességek, készségek, pozitív tulajdonságok alakulnak a gyermekekben. /kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, az önálló döntés képessége / Alakuljon ki bennük a munka jelentőségének, fontosságának, megbecsülésének képessége.

Fontos a feltételek megteremtése:

- munkaeszköz,
- hely,
- idő,
- megfelelő légkör (folyamatos, fejlesztő értékelés, biztatás)
- segítségnyújtás alkalmazása.

Óvodai gyermekmunka a közösségért végzett tevékenység, így szoros egységben van a közösségi nevelés fejlesztésével, a kötelességtudat kialakulásával, az életre való felkészítéssel. Az emberi munka fontossága, jelentősége, a munka folyamata, eredménye, az emberi gondolkodás, nevelés, védelem a növény és állat iránt, rámutat a dolgok szépsége mellett a hasznosságukra.

Emberi munka példája nyomán számukra is biztosítunk különböző munkavégzési lehetőségeket. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket a munka szeretetére, megbecsülésére nevelni.

Gyermekmunka óvodánkban:

- csíráztatás, rámutat a kezdődő élet megjelenésére, a növény fejlődéséhez /föld, víz, levegő-oxigén, napfény /.
- élősarokban növények gondozása, ápolása,
- akváriumban élőlények, halak ellátása, emberi gondoskodás jelentősége,
- kertben, kerti munka ellátása, ásás, gereblyézés, ültetés, palántázás, gyomtalanítás,
- szemét összeszedése az udvaron,
- fű gereblyézése,
- hó seprése, lapátolása,
- falevelek gyűjtése,
- gyümölcs-, zöldségsaláta készítése,
- virágültetés

Alkalomszerű munkák:

- teremrendezés
- ajándékkészítés
- mézeskalács sütése
- játékok tisztítása
- termések gyűjtése
- madáretető készítése
- adventi naptár készítése
- betlehem készítése

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszéd szituációkban különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A tevékenység várható jellemzői óvodáskor végén:

- Kialakul a munka iránti szeretetük, kedvük és megbecsülésük.
- Önállóan végzik a naposi teendőket, az önkiszolgálást.
- Vállalkoznak egyéni feladatok megvalósítására.
- Szeretik és gondozzák az állatokat, növényeket.
- Ismerik szüleik foglalkozását és mesélnek róla.
- Örömmel végzik a rájuk bízott munkát.

7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le, az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása. Fontos a felnőtt pozitív példamutatása, hiszen a gyermek mindig olyan szeretne lenni, mint az őt körülvevők .
- spontán játékos tapasztalatszerzés, ezt segítik elő az élmények, séták...stb.
- minden érzékszervre kiterjedő tapasztalás, az értelmi képességek fejlesztését segítik elő (érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, (sokrétűen elégszük ki kíváncsiságukat, érdeklődésüket, megismerési vágyukat)
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés az élmények, séták, kirándulások, kutatás lehetőségeinek biztosításával
- a gyakorlati problémamegoldás
- önállóság, egyéni megnyilatkozás, gyermeki szabadság elősegítésével, kitarásának, teljesítőkétségének fokozásával, a pontosság megtartásával, az egymáshoz való pozitív viszony, a közösségi szellem előtérbe helyezésével.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadást biztosít. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A séták, kirándulások, beszélgetések, a természet megismerése során, valamint a gyermekek és az óvónő által kezdeményezett tevékenységekben és időkeretekben valósul meg. Az óvodapedagógus feladata a szervezeti és időkeretek megválasztása. Fontos a sokrétű, minden érzékszervre ható élményszerű tapasztalás. Gyermeki kíváncsiság felkeltése, cselekvő aktivitásának kihasználása, pozitív érzelmi viszony kialakítása társakkal, felnőttekkel, felnőttnek gyermekkel. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével. Az óvodai nevelés tevékenységi területeinél (játék; verselés; mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; mozgás; munka jellegű tevékenységek; a tevékenységekben megvalósuló tanulás) figyelembe vesszük a készségfejlesztést, differenciált képességfejlesztést, a pedagógiai intézkedések gyermeki személyiséghez igazítását, gyermeki szükségletek kielégítését. Az óvodai nevelés különböző tevékenységi területein a gyermekek önkifejező, önérvényesítő törekvéseit segítjük (pl. kötetlen tevékenységek során az eszközök szabad használata, szereplési vágy kielégítése mese, vers, ének kapcsán)

Digitális kompetencia fejlesztése

Ma a gyermekek már beleszületnek az internet, a technika világába. Képesek egyszerre több mindennel párhuzamosan is foglalkozni, a gyors információáramláshoz szoktak. A digitális eszközök által olyan képességeket, készségeket fejlesztünk a gyermekeknél amit a hagyományos eszközökkel történő fejlesztés kevésbé tud mozgósítani. A digitális eszközök növelik a gyermek aktivitását, motiválnak, tanulásra ösztönöznek. Fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT-eszközök megfelelő

és céltudatos használatát, mely magában foglalja a laptopot, CD-lejátszót, digitális fényképezőgépet, tabletet, Bee-Boot robot méhecskét, okostelefont, projektort, nyomtatót. A digitális eszközök a tevékenységek során csupán kiegészítő funkciót látnak el.

Célunk: A tágabb és szűkebb környezetében való magabiztosan eligazodó, az információszerzés és kezelés technikáit ismerő, az infokommunikáció különböző formáiban jártas gyermekek nevelése. Olyan játékos tevékenységek biztosítása, amelyben a gyermekek ismerkedhetnek az informatikai eszközök adta lehetőségekkel, új pedagógiai környezetet teremtve, életkoruknak megfelelő információkat gyűjthetnek a tágabb és szűkebb környezetükről.

Feladataink:

- az informatikai nevelés feltételeinek megteremtése,
- az IKT -eszközök felkínálása ,nem más játék helyett, hanem új alternatívaként óvodásaink számára,
- az IKT eszközök használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel,
- kellő mértékletességgel, játékosan, kreatív módon gyermekek bevezetése az informatika világába,
- érzékelés, észlelés által sokrétű ismeretszerzés biztosítása,
- információk feldolgozása változatos tevékenységek során,
- a térben, síkban való tájékozódás fejlesztése,
- kognitív és pszichikus funkciók fejlesztése,
- együttműködés, kooperáció elősegítése,
- vizuális memória fejlesztése,
- zenei, vizuális, esztétikai élmény nyújtása
- tehetséggondozás,
- fejlődési zavarral élő gyermekek fejlesztése,
- figyelemfejlesztés,
- egyéni auditív fejlesztés,
- differenciálás, részképesség zavarok megelőzése
- az interneten való kommunikáció lehetőségének megteremtése,

- a szülők informatikai szemléletének formálása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek ismerik az informatikai eszközöket.
- Örömmel és szívesen vesznek részt az IKT eszközöket használó játékokban, tevékenységekben.
- Életkoruknak megfelelően ismerik az informatikai eszközök használatának szabályait.

XIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az óvoda helye a nevelés folyamatában

Óvoda a családi nevelésre épít, de nem helyettesíti annak feladatát, azonban segít a családi szocializáció kedvezőtlen hatásainak enyhítésében a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett gyermekek életkörülményeinek javításában. /Erre külön intézkedési tervet dolgozunk ki a felmérés után. / Az óvoda jó kapcsolatot tart fenn az iskolával, mivel feladata felkészíteni a gyermeket az iskoláskori életszakaszra. A kellemes élmények, a kultúra, befolyásolja a gyermek érdeklődését, így a kulturális intézményekkel is törekszünk a jó kapcsolattartásra. Nem utolsósorban a fejlődésben lemaradó gyermekek felzárkóztatása érdekében kapcsolattartást kell fenntartanunk a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel.

Kapcsolattartás a családdal, szülőkkel

Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióit erősítve tudja nevelő szerepét betölteni, hiszen a család mintájára szervezett intézmény.

Törekszünk a kisgyermek számára szeretetteljessé, meghitté, kellemessé tenni a napi tevékenységet. Szeretnénk megkönnyítói lenni a család életének. Ezért fontosnak tartjuk figyelemmel kísérni a család életét, de nem beleavatkozva, csak segítő szándékkal. Hiszen a gyermekért mindkét környezet /család-óvoda / együttesen felelős. Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direktebb módszereit is. (előadás, cikkek ajánlása, faliújságra helyezése) A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere. Az együttműködés csak jó partnerkapcsolatban egyenrangú nevelőtársi viszonyban valósulhat meg. A gyermeknevelés szülői felelősségét nem vállaljuk fel. Hiszen a gyermekek érzelmi élete, viselkedése, intelligenciája, szokásai a családi minta szerint formálódik. A családon belüli érzelmi biztonság igen fontos, az egészséges testi és érzelmi fejlődés érdekében. Nyitottak vagyunk a család tapasztalatait, információit elfogadni, hiszen ezek nélkülözhetetlenek a gyermekek egyéni fejlődési különbségeinek megértésében, a fejlesztésükben. Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket gyermekük egyéni fejlődéséről. Az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

A szülők tájékoztatása a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről, fejlődési jellemzőiről. Az erről szóló dokumentumot a szülő kérésére rendelkezésre bocsátjuk. Keresztény szellemű nevelésünk keresi a segítségnyújtás lehetőségeit, ahol csak teheti. A vallásos nevelés a családi nevelésre épül. A szülők esetleges nevelési hiányosságait szakkönyvek ajánlásával, a szülői értekezletre meghívott lelkészünk segítségnyújtásával, előadásával próbáljuk pótolni. Ezeket az alkalmakat meghitté próbáljuk tenni. A kölcsönös kapcsolatot erősítve igyekszünk a szülők kéréseit, javaslatait figyelembe venni. Fontosnak tartjuk az óvoda és család közti átmenet, folyamatosság biztosítását azzal is, hogy a gyermekek behozhatnak magukkal olyan kedvenc és otthonhoz kötődő plüssállatot, takarót, párnát, amely a gyermek elalvását és az otthonról való elszakadást segíti, megkönnyíti. Fontos, hogy megtaláljuk a családokkal az egyéni hangot. A veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel megértő, bizalmat ébresztő magatartást tanúsítunk.

Szükség esetén kérjük a faluban működő védőnői és gyermekjóléti szolgálat segítségét. A védőnő rendszeres látogatásainak jelenlétén kívül alkalmasszerűen igénybe vesszük az óvoda orvosának, fogorvosának segítségnyújtását, a gyermekek fejlődésével, egészségi állapotának ellenőrzésével kapcsolatban. Programunkat a szülők számára bármikor hozzáférhetővé és elolvashatóvá tesszük. Figyelembe vesszük a szülők kéréseit, javaslatait, igényeit, észrevételeit. Szeretnénk, ha kapcsolatunk a szülőkkel és a Szülői Munkaközösséggel jó és együttműködő lenne. A szülők segítséget nyújtanak rendezvényeink lebonyolításában, ez pozitív hatással van a gyerekek, szülők, óvónők közötti kapcsolatra is. A környezettudatos magatartás megalapozása, a gyermekek szemléletformálása, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, szelektív-, elektromos hulladékgyűjtés, a háztartásban felesleges csomagolóanyagok gyűjtése óvodai felhasználásra, közös kirándulás, stb.).

Kapcsolattartás formái

Szülői értekezlet

Évente két alkalommal tartunk.

Ismertetjük munkánkat, programunk célját, feladatait, alapelveit.

Beszámolunk általánosságban a gyerekek fejlődéséről, mindennapi munkánkról.

Tájékoztatjuk a szülőket a beiskolázás rendjéről. Közérdekű problémákat, szervezési és rendezési feladatokat beszélünk meg. A gyermekek fejlődéséről egyénileg tájékoztatjuk a szülőket. Rendszeres napi kapcsolatban vagyunk, így bármikor fordulhatnak kérdéseikkel hozzánk. A reális tájékoztatás igen fontos.

A gyermeket tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés öveze. A gyermek legyen a család megbecsült, értékes tagja.

Fogadóóra

Személyre szabottan, igény szerint. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Nyitott ünnepeink

Családi rendezvényeink

Szívesen fogadjuk a családokat az ünnepi alkalmainkon.

- Mikulás

- Évzáró
- Ballagási ünnepség a templomban
- Családi istentisztelet a templomban

Az óvoda és a család rendezvényei

- Családi és gyülekezeti nap
- Családi kirándulás
- Szülők – nevelők bálja
- Nyitott délután óvodába lépő gyerekeknek és szülőknek
- Ajándékkészítő délután, játszóház, karácsonykor

Családlátogatás

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekre külön figyelmet fordítunk.

Kapcsolattartás az óvoda partnereivel

Óvodai Szülői Munkaközösség

Fontos szerepet tölt be az óvoda és a családok közötti jó kapcsolat kialakulásában.

Szívesen fogadjuk lelkes kezdeményezéseiket pl. társadalmi munka az óvoda fejlesztésének érdekében, kirándulások szervezésénél.

Minden óvodai csoportból 3 szülő a tagja, akik segítő partnerei az óvónőknek, esetleg jótékonysági bálók, munkadélutánok szervezésében.

SZMK elnök összefogja a szülők közösségét, mind a szülőkkal, mind az óvónőkkal, illetve az óvoda más dolgozóival igyekszik közvetlen partneri kapcsolatot kialakítani. A szülői munkaközösség vezetőségét évente választjuk.

Igazgatótanács

A szülők egy választott képviselője tagja a tanácsnak, valamint az óvodavezető és a gazdasági vezető.

Evangélikus gyülekezet

Az óvodának legszorosabb kapcsolata a bakonycsérnyei evangélikus gyülekezettel van. A gyermekek tapasztalatot szereznek arról, hogy a felnőttek

éppen olyan bizalommal, szeretettel fordulnak Istenhez, mint ahogy azt az óvodai közösségben már átérték. A gyülekezet és az óvoda közötti kapcsolat ébrentartásában a gyülekezet lelkésze segítségünkre van, hisz gyakran jelen van óvodánkban. Heti egy alkalommal óvodai istentiszteletet és minden hónap harmadik vasárnapján a gyermekek és családjuk számára családi istentiszteletet tart a templomban. Részt veszünk dalos, verses szolgálatunkkal néhány egyházi ünnepen.

" Élő Kövek Alapítvány"

Anyagi keretekkel támogatta óvodánk elindulásának lehetőségét. A későbbiekben többször is támogattak bennünket.

Kapcsolattartás az iskolával

Az óvodából az iskolába történő zökkenőmentes, zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola együttműködését, a nevelőmunka összehangolását. Nyitottak vagyunk bármilyen kapcsolattartásra. Szívesen várjuk a leendő elsős tanítókat, együttműködést, nevelőpartneri kapcsolatot igyekszünk kialakítani az alsós nevelőkkel. Félévi szülői értekezletre meghívjuk a leendő első osztályos tanítókat. Ellátogatunk az óvodából elkerült elsős kisiskolásokhoz, megnézzük a napközisek mindennapi életét. Igyekszünk gyermekeinkben pozitív viszonyulást kialakítani az iskola iránt, de mindvégig megtartva óvodai programunk célját, feladatát, játékosságát. Az óvoda nem iskola! Pozitív élmények következtében ismerkedjenek meg az iskolával. Érdeklődéssel, örömmel és bizalommal készüljenek az iskolai életre. Az óvoda nem vállalja egyedül a felelősséget a gyermekek iskolai magatartásáért, előmenetelért, de elősegítheti a gyermek zavartalan iskolai beilleszkedését, csökkentheti az átmeneti nehézségeket.

Kapcsolattartás a gyermekek fejlődését szolgáló fejlesztő pedagógusokkal

Logopédus (gyógypedagógus)

Év elején felméri a gyermekek beszédhibáit, s heti kettő alkalommal segíti a hibásan ejtett hangok javítását. (gyermekek fejlesztése) Minden év szeptemberében diszlexia- prevenciós vizsgálatot végez a nagycsoportos korú gyermekeknél. Három éves gyermekek nyelvi fejlettségét méri.

Pszichológus

Nehezen nevelhető, problémás, átlagostól eltérő fejlődésű gyermekek számára javasoljuk a pszichológus igénybevételét.

Pedagógiai Intézet

Ajánlataikkal élve részt veszünk számunkra érdekes előadásokon tanfolyamokon, továbbképzéseken.

Kapcsolattartás a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel

A gyermek egyéni fejlődése érdekében, ha szükséges, javasoljuk együtt a családdal a pedagógiai szakszolgálat közreműködését a harmonikus problémamentes iskolába lépés érdekében.

Ha az óvónő egyértelműen nem tudja megállapítani a gyermekben kialakultak-e az iskolakezdéshez szükséges alapvető készségek, képességek és magatartásbeli problémái vannak, akkor kéri a gyermek további vizsgálatát Tankerületi Szakértői Bizottság segítségével keresztül.

Kapcsolattartás az orvossal, védőnővel

Egészségügyi vizsgálatok elvégzése.

Kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal

Az adományokra szoruló és más felmerült problémák jelzése, a megoldás közös megkeresése, a gyermekvédelmi feladatok egyeztetése, esetmegbeszélésen való részvétel.

Kapcsolattartás a közművelődési, kulturális intézményekkel

Esztétikai élményt nyújtó előadásokra, kiállításokra, valamint művészetek befogadására az igényesség szem előtt tartásával nyitottak vagyunk. Ezáltal építjük, formáljuk gyermekeink kultúra iránti igényességét, fejlesztve érdeklődésüket. Ne csak kíváncsiság ébredjen bennük, hanem a tevékenységi vágy a látottak, hallottak alapján. Mindez fejleszti erkölcsi érzelmeiket, esztétikai fogékonyságukat, felkelti a szép iránti vágyat, formálja kulturált magatartásukat.

Figyelemmel kísérjük a Községi Művelődési Ház számunkra érdekes előadásait /bábjáték, mesejáték /, kiállításait. Részt veszünk a Művelődési Ház által szervezett kiállításokon és ünnepélyeken, melyeken óvodásaink rendszeresen szerepelnek.

Kapcsolat a külhoni magyar óvodákkal

A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében törekszünk a külhoni magyar óvodákkal - lehetőség szerint- a szakmai kapcsolat építésére és fenntartására.

XIV. SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK **GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN**

A harmonikus fejlődés alapfeltétele, a családokkal bizalmas, meghitt szoros együttműködés. E kapcsolatot erősíti az óvoda szociális és nevelési funkciója, hiszen a családi nevelésre építve próbálja a szocializáció okozta kedvezőtlen hatásokat enyhíteni. Az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős kötelessége figyelemmel kísérni a gyermekek családi hátterének, szociális és értelmi fejlődésének alakulását, a beíratástól kezdve. A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek több egyéni foglalkoztatást igényelnek az óvodapedagógustól. Ezekről a gyermekekről szüleik ugyan gondoskodnak, képességeik fejlesztését azonban kizárólag az óvodára hárítják. Ez a szemlélet érzelmi károsodást von maga után, ami megnyilvánul viselkedésében, óvodai feladataihoz való viszonyulásában is. Nyilvántartást vezetünk(a jogszabályi rendelkezések keretén belül) a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről. Tájékoztatjuk a védőnőt,óvodánk orvosát, a faluban működő Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjét, valamint az Önkormányzat Gyermekvédelmi Gyámügyi előadóját a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű illetve veszélyeztetett gyermekekről. Figyelünk a gyermekek rendezettségére – elhanyagoltságára, teljesítmény és viselkedészavarára, valamint társas kapcsolatainak negatív irányultságára. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához járulunk hozzá és újabb előítéletek kialakulásának megelőzésére törekszünk. Fontosnak tartjuk a készségfejlesztést, a pedagógiai intézkedések gyermeki személyiséghez igazítását, a gyermeki szükségletek kielégítését.

„A gyermekvédelem egy adott ország azon komplex
tevékenységrendszere, melyet a gyermeki szükségletek és jogok

minél maradéktalanabb érvényesíthetősége érdekében alakítanak ki problémamegelőző és problémakezelő céllal.”

Wolentics Anna

A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység:

„Valahányszor, valakin segítünk, vagy jót teszünk, szeretetet adtunk magunkból, ami gazdagít bennünket.”

Herbelendi Péter

- Ingergazdag környezet biztosítása
- Társas kapcsolatok elmélyítése
- Családlátogatás a (hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekeknél az óvodapedagógus és a lelkész együttműködésével)
- Érzelmi biztonság megteremtése
- Keresztény elfogadás
- Magatartászavar és különböző problémák esetén szakember segítségét kérjük. (pszichológus, védőnő, stb.)
- Az integrált nevelés elősegítése, a gyermekek problémáinak és a súlyossági foknak megfelelően

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése:

Az óvodát használók szociális helyzete igen különböző. Különböző a szülők iskolázottsága, tájékozottsága is. A családok közötti szociális helyzetből adódó különbségeket odafigyeléssel, a törődés örömeinek átélésével, a családok tapintatos segítségével igyekszünk kompenzálni.

A gyermek neveléséért elsősorban a család a felelős, az óvoda kiegészítő szerepet vállal ebben. Mindegyik csoportban van olyan gyermek, akire valami miatt jobban oda kell figyelni, többet és másképpen kell vele foglalkozni, hogy eredményesen fejleszthessük. Arra kell törekednünk, hogy a problémás helyzeteket minél zökkenőmentesebben oldjuk meg. Őket a Bakonycsernyei Evangélikus Egyház, az Élő Kövek Alapítvány segítségével különböző módon támogatta (támogatja). Ruhákat, játékokat, könyveket gyűjtöttünk a rászoruló gyermekeknek.

Speciális szolgáltatások

- Elhivatottságunkból adódóan evangélikus hitoktatás.
- Logopédiai ellátás.
- Mozgásfejlesztés.

A szülők által igényelt nem kötelező egyéb szolgáltatások:

- Úszásoktatás (vízhez szoktatás)
- Színházlátogatás
- Kirándulás tágabb környezetünkbe
- Néptánc

XV. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése. Egyre több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt. A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít. A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása kiterjed a:

- beszéd fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartászavarral) küzdő gyermekekre, tanulókra. (A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre)
- a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárására, segítésére.

Az irányelvek intézményünkre vonatkozó része

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek.
- A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését segítő, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlétkör kialakítása.

- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve.
- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

Céljaink

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- biztosított a gyermekek integrált nevelési, esélyegyenlősége,
- javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése,
- csökkennek a fogyatékból adódó hátrányok,
- természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Általános feladatok

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.

- Az ép funkciók bevonása, a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladatok

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása:

- Sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés.
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem - vagy kevésbé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése.
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához.
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről, a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei,

a tevékenységet meghatározó tényezők: a fogyatékoság, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján:

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
- Motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)
- Beszéd- és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása.
- A fogyatékoság függvényében, más-más hangsúlyt kap.

Beszéd fogyatékos kisgyermekek fejlesztésének feladatai

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejllettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális diszkalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtartásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó rész-képesség kieséssel.

A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazása; diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.
- A mozgás és beszéd műveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógus tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Speciális ellátási rendszerünkben az egyéni képességfejlesztés sokszíniuen valósul meg.

Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása

„Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.” (Nkt. 45.§(2a))

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, gyermekekre való figyelés és feladatadás. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk. A gyermekek fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti. A gyermek iránti elvárást nehézség, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Kiemelten tehetséges gyermekek

Kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges kisgyermek korai jellemzői:

- meglepő pontosságú és részletességű hosszú és rövidtávú memória
- hosszú távon képes figyelni és egy dologgal foglalkozni
- gyorsan kialakuló és változatos szókincs
- fejlett képzelőerő a szerepjátékokban
- korai figuratív rajzolás
- valóság és fikció korai elkülönítésének képessége

- humorérzék
- absztrakt gondolkodás – főleg a nyelvi készségekben, időviszonyokra utaló szavak használata, kiemelkedő matematikai képességek
- saját személyről való tudatosság – önreflexió korai megjelenése („szerintem erre gondoltál”)
- szenvedélyes érdeklődés a külvilág iránt
- fejlett koordináció, finommotoros mozgás

A gyermek viselkedési jegyei, amelyek tehetségre utalhatnak:

- a számára érdekes feladatokban nem igényel biztatást
- amit elkezd, be is akarja fejezni
- sokszor foglalkozik felnőtt kérdésekkel (háború, halál)
- kicsi az alvásigénye
- korán érdeklődik az olvasás iránt, erre nagyon oda kell figyelnünk
- az anyagokkal, a színekkel, a formákkal érzékletesen bánik a gyermek
- magánál idősebb játszótársakat preferál, vagy sokkal fiatalabbakat, akiket irányíthat

Feladataink a tehetséggondozás során:

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- kielégíteni ilyen irányú szükségleteiket
- „önmagukra találatni őket”
- elkallódásuk veszélyét elhárítani
- harmonikusan fejleszteni őket
- a kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

Speciális céljaink a tehetséggondozás során:

- a tehetséges gyermek erős oldalának támogatása
- a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése

A tehetséget mutató terület fejlesztése, kibontakoztatása mellett fontos feladatunk az egész személyiség támogatása, az elfogadó, támogató légkör kialakítása. Gyengeség, fejletlenség mutatkozhat a pszicho-motoros képességek, az érzelmi- szociális érettség, esetleg motivációs területen is a tehetséggel összefüggésben. Szükségesnek tartjuk a gyenge oldalak diagnosztizálását és szükség esetén szakember segítségével történő fejlesztését. Amellett, hogy fontos a tehetséges gyermeket ráébreszteni tehetségére, fel kell ismertetnünk vele azt is, hogy ne becsülje túl önmagát (gyakran előfordul szociálisan kevésbé érett gyermekek esetében). Szükséges rávezetnünk őket arra, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték,

egy embernek sok más értékes tulajdonsága is lehet.

Fontosnak tartjuk a szülőkkel való együttműködést, például mi okoz gondot a nevelésben, a megbeszéléseket, a tapasztalatcseréket, egymás segítségét.

A tehetség kibontakozásának alapja a szabadság és a kultúra (környezet), amely a gyermeket körülveszi. Szabadság alatt a mindennapok nyújtotta gazdag lehetőséget értjük, kultúra alatt pedig szűkebb és tágabb értelemben vett környezetünket, a családot és az óvodát. A szabadsággal szorosan összefügg az óvodai követelményeknek megfelelni nehezen tudó, szociokulturálisan elmaradott gyermeknél a szertelenség, a rohangálás, az egyszerre megtapasztalni való vágy megjelenése. Az óvónőinknek egyetlen dolga van ilyenkor, türelemmel viszonyulni hozzájuk. A gyermeknek nem csak a testi, lelki, hanem a szellemi fejlődéséért is felelősek vagyunk. Ezt szem előtt tartva végezzük pedagógiai munkánkat.

XVI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végére belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból, iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

a. A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finom mozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális

és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus, testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek folyamatos, szükség szerint speciális, szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érik el az iskolai alkalmasság szintjét.

A fentiekből látható, hogy az iskolaérettség nem csupán az értelmi képességek szintjét jelenti. A megfelelő fejlettség eléréséhez részben spontán, természetes érés, részben az óvodai és otthoni foglalkozás, továbbá kiegyensúlyozott, odafigyelő családi háttér szükséges.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megteremti a játékba integrált tanulás feltételeit: kreativitást erősítő, sok érzék-szervet foglalkoztató és a felfedezés lehetőségeit biztosító, beszélő környezet kialakításával.
- Megalapozza a tanulás alapkészségeit pl.: a gyermekek aktivizálásával, kellő önállóság biztosításával, egy megoldáshoz több választási lehetőség biztosításával, egyéni ötletek támogatásával.
- Az iskolakészültség elérése érdekében segíti a gyermek értelmi fejlődését a megismerő funkciók (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztésével.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek érési folyamatait.
- Differenciáltan alkalmazott eszközeivel figyelembe veszi az egyéni adottságokat, képességeket, készségeket.
- Segítséget nyújt a szülőnek gyermekük beiskolázásával kapcsolatosan.
- Beszélgetésekkel, tájékoztatásokkal segíti a szülőket, hogy megismerjék, milyen pozitív hatások szükségesek a megfelelő érési folyamatok megvalósulásához.

Biztosítjuk azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek előidézik a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez. Az iskolára való felkészítés, a készségfejlesztés elindul a kiscsoportban, és folytatódik egészen a nagycsoport végéig. Az utolsó évben azonban célzottabbak a nagycsoportos gyermekek felé irányuló fejlesztések, foglalkozások, hogy megfelelő legyen a szókinccs, a beszédértés, a kommunikáció, a kapcsolattartási képesség, az együttműködési hajlandóság, a feladattudat, az elemi számolási készség, a mozgás és az írásmozgás koordináció, az emlékezet, valamint a koncentráció fejlettsége.

XVII. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület közösen ellenőrzi, újraértékeli, melyhez szakértői segítséget igényel.

Összegyűjtjük a tapasztalatokat, összevetve a megvalósulás szintjével, elemezzük és értékeljük azokat.

Szempontjaink:

- A keresztény értékek közvetítése megvalósult-e?
- Programunk szolgálja-e gyermekképünk, óvodaképünk megvalósulását?
- Nevelési feladataink megvalósultak-e az óvodáskor végére?
Értelmi- érzelmi nevelés és társas kapcsolatok területén.
- Összehangoltak-e a nevelés egyes területei?
- A kiemelten kezelt környezet szeretetére nevelés területén végzett munka elérte-e a várt eredményt?
- Mi a szülők véleménye a programról?
- Milyen kapcsolatot biztosít a program az óvoda tágabb környezetével.
(család, iskola, stb.)
- Integrált, inkluzív nevelés megvalósult-e ?

Vezető ellenőrzése:

A vezető is csoportos munkát végez, így benne él a csoportban, együtt tevékenykedik a gyermekekkel, a felnőttekkel. A közös ügyek képviselője és a különböző feltételek megteremtője. A csoportos munka ellenőrzésének szempontjai a mindenkori éves munkatervben rögzítve.

A nevelőmunka ellenőrzésének és értékelésének alapidokumentumai:

- Helyi Pedagógiai Program
- Munkaterv
- Nevelési terv
- Ütemterv
- Éves tervek

Ezek szakmai dokumentumok tartalmazzák azokat a szempontokat, alapelveket, szokásokat és szabályrendszereket, amelyek támpontot adnak az értékeléshez.

XVIII. ÖSSZEGZÉS

Helyi adottságok jól segítik, kiegészítik környezetismereti témáinkat, egy-egy anyagrész mélyebb megismerésének lehetőségét. Sok hasznos ismeretet gyűjtenek.

„A természetjárás, a kirándulás óriási jelentősége abban rejlik, hogy a gyermekek számára a valóság közvetlen megfigyelésének lehetőségét nyújtja, amit semmiféle szemléltetőeszköz nem pótolhat.”

A külső világ tevékeny megismerése az, amely szinte a gyermek minden képességének fejlesztését elősegíti. Minden egyes anyagrész feldolgozása, más és más megismerési vagy értelmi erőt fejleszt. Így pl.: a környezethez, természethez való pozitív viszony kialakításával a gyermekek érzelmi életét gazdagítjuk. Ezenkívül hozzájárul megismerő folyamataik: érzékelés, észlelés, megfigyelésük pontossága, valamint értelmi erőik: figyelem, emlékezet, logikus gondolkodás fejlesztéséhez. S ami a legfontosabb, felszabadulttá, vidámmá, közlékennyé teszi egy meghitt séta, kirándulás a gyermeket. Megnyílik társai, felnőttek és környezete iránt. E területen /a külső világ tevékeny megismerése / fejlődik legnagyobb mértékben beszédképességük, anyanyelvi nevelésük. Szorosan összekapcsolódik az anyanyelv, a beszéd, nyelvi kifejezőmód gyakorlásával, fejlesztésével, hiszen kérdésekre keresik a választ, jelenségekre a magyarázatot. Gyakran előfordul, hogy a feltett kérdésre maguk adják meg a választ, igaz néha felnőtt útmutatásával, de az sohasem baj, hogyha a jó felé irányítjuk a gyermeket. Beszédük, kifejezőmódjuk széleskörűvé, változatosá válik. Szép láttán, szép jut eszünkbe. Próbáljuk ezt a gyermekek egyszerű nyelven megfogalmazni, megfogalmaztatni. Keressék a szavakat, gondolatokat, hogyan mondanák el a látott dolgok, a természet egyszerűségének, de csodálatosságának mivoltát. Ezt sok-sok verssel is próbáljuk érzékeltetni. Egy-egy dolog jellemzőinek megkeresésével lényeglátásuk gazdagodik. Ezenkívül a külső világ tevékeny megismerése hozzájárul a haza szeretetének megalapozásához, ezáltal világnézetük csíráinak kialakulásához. Formálódik környezetről, emberekről, dolgokról, világról alkotott képük. Apró dolgokban kavics, fa, folyó lássák a szépséget.

„A hazánk természeti kincseinek megőrzéséért folytatott munka megismerése és megbecsülése vezet majd el az emberi környezetiránti felelősségtejes magatartás kialakulásához.”

A hagyomány, népszokás őrzése formálja közösségünket. Képet kapunk népünk életéről. Törekszünk minél több élményt nyújtani a gyermekek számára. Példát

kapnak az egészséges életmódra. Mindezekkel hozzájárulva a környezet megszeretetéséhez, a környezetvédelemhez. Bár ez a természeti ismeretekre, környezet szeretetére, helyi adottságokra építő program csak egy útmutató, lehetőség a témaválasztáshoz, melynek anyaga, feldolgozni kívánt területei sok mindentől változhatnak, egy adott szituációban a gyermek érdeklődésétől, kérdéseitől. Hiszen a gyermek gondolatmenete kalandozó, kíváncsisága sokrétű, s a gyermekre semmit sem akarunk ráerőltetni. Mégis ennek ellenére, bízunk abban, hogy sikerül nagymértékben kiaknázni a helyi adottságaiból származó lehetőségeket, hiszen a sok séta, kirándulás, helyszíni tevékenység, hagyományok megismertetése segít a gyermekekkel megismertetni a táj, a környezet értékeit, szépségeit. Mondókákkal, versekkel, mesékkel, dalokkal, cselekvést keltő tevékenységekkel átszótt felfedeztetés, megláttatás és megismertetés észrevétlenül ismeretszerzéshez juttatja el a gyermeket.

„Isten minden kis tücskének akad hely a kórusban,
Némelyik hangja mély, a másiké magas,
Megint másik hangosan ciripel a telefondróton,
És aki csak tapsolni tud, olyan is akad.....”

Nevelőtestületünk tagjai számára ma már nem az a kérdés, hogy felvegyük-e óvodánkba a sajátos nevelési igényű gyermeket, vagy sem? Sokkal inkább az, hogyan tudjuk a huszonegyedik század egyik legnagyobb pedagógiai és egyben óvodapedagógiai kihívását, az integrációt, és ezen belül az inkluzív nevelést mindannyiunk és partnereink megelégedésére humánusan, eredményesen végezni. Hogyan tudjuk megnyerni a szülőket, partnereinket? Előítéletektől, társadalmi sztereotípiáktól mentes óvodai környezetet teremtve, melyben minden gyermek egyenlőnek, egyformán értékesnek érezheti magát, ahol minden gyermek érvényesítheti jogait, kielégítheti szükségleteit.

XIX. FELHASZNÁLT IRODALOMJEGYZÉK

- ÓVODAI NEVELÉS PROGRAMJA /97. / ONP.
- ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA OAP.
- A HELYI ÓVODAI NEVELÉS PROGRAMJA SZAKMAI FELTÉTELRENDSZER /PERESZLÉNYI ÉVA / HOP.
- ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL /ZILAHY JÓZSEFNÉ /
/HASZNÁLJUK AZ ÉVSZAKONKÉNTI KIEGÉSZÍTŐ KÖNYVEKET/
- EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÖRVÉNYEI
- LEHETŐSÉGEK, ÖTLETEK, MÓDSZEREK
SZERKESZTETTE: FEHÉR FERENCNÉ /
- KÖRNYEZETISMERET AZ ÓVODÁBAN
- HERMANN ALICE: A GYERMEKBEN ÉRLELŐDIK A JÖVŐ
- FONÓ ERNŐNÉ: TERMÉSZETISMERET AZ ÓVODÁBAN
- HEGYI IMRE: NÉPI ERDŐKIÉLÉS TÖRTÉNETI FORMÁI /AKADÉMIAI KIADÓ /
- DR. W. MIKÓ MAGDOLNA: A GYERMEKI TAPASZTALÁS
- ÓVODAI NEVELÉS (szakmai-módszertani folyóirat)
- ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA (2012.)

XX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK, NYILATKOZATOK

A bakonycsérnyei Evangélikus Óvoda
Környezet szeretetére nevelő programját
készítette: *Dreska Lajosné*

Bakonycsérnye, 2000.július

*A PROGRAMOT ÁTDOLGOZTA, MÓDOSÍTOTTA
A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE.*

Bakonycsérnye, 2004 április 14.

A PROGRAMOT ÁTDOLGOZTA, MÓDOSÍTOTTA:
A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsérnye, 2010 június 10.

A PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsérnye, 2011. június 01.

A "KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ" HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsérnye, 2013. Május 28.

A "KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ" HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsernye, 2015. május 29.

A "KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ" HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
A BAKONYCSERNYEI EVANGÉLIKUS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsernye, 2016. május 30.

A "KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ" HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
AZ EVANGÉLIKUS ÓVODA NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsernye, 2019. március 15.

A "KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ" HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
AZ EVANGÉLIKUS ÓVODA NEVELŐTESTÜLETE.

Bakonycsernye, 2020. április 24.

**A "KÖRNYEZET SZERETETÉRE NEVELŐ" HELYI
PEDAGÓGIAI PROGRAMOT MÓDOSÍTOTTA:
AZ EVANGÉLIKUS ÓVODA NEVELŐTESTÜLETE.**

Bakonycsernye, 2022. április 28.

SZÜLŐI MUNKAKÖZÖSSÉG NYILATKOZATA

AZ Evangélikus Óvoda "Környezet szeretetére nevelő" Helyi Pedagógiai Programjában foglaltakat a szülők támogatják. A Szülői Munkaközösség az Evangélikus Óvoda Helyi Pedagógiai Programját véleményezte, a dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Bakonycsernye, 2022.

.....

Szülői Munkaközösség nevében

Az Evangélikus Óvoda "Környezet szeretetére nevelő" Helyi Pedagógiai Programját a nevelőtestület határozatszámon elfogadta:

Bakonycsernye, 2022.....

Óvodapedagógusok:

.....

.....

.....

.....

Az Evangélikus Óvoda "Környezet szeretetére nevelő" Helyi Pedagógiai Programját az Igazgatótanács véleményezte, a dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg, a Fenntartónakhatározatszámom jóváhagyásra javasolta.

Bakonycsernye, 2022.....

.....
Igazgatótanács nevében

EGYHÁZKÖZSÉGI PRESBITÉRIUM NYILATKOZATA:

Az Evangélikus Óvoda "Környezet szeretetére nevelő" Helyi Pedagógiai Programját a Bakonycsernyei Evangélikus Egyházközség Presbitériuma határozatszámom jóváhagyta.

Bakonycsernye, 2022.....

.....
Presbitérium nevében

**AZ EVANGÉLIKUS ÓVODA „KÖRNYEZET SZERETETÉRE”
NEVELŐ HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK ÉRVÉNYESSEGE:**

2027. AUGUSZTUS 31.